

**Bojovník na návšteve:
U prof. Ing. Petra Staneka, CSc.**

**Čo majú spoločné
Stalingrad a Bratislava?**

**Spomienka na Deň čs.
raketového vojska a delostrelectva**

Naša anketa

V Rusku sa dnes začína hovoriť (naformuloval to politológ Sergej Michejev), že ak by Hitler nepáchal holokaust, tak Európa by ho už dávno rehabilitovala ako bojovníka s bolševizmom, so strašným totalitným Sovietskym zväzom, ako bojovníka za európsky národ a civilizáciu... A zdôvodnením by možno boli aj priame Hitlerove slová, že „ja zachraňujem európsku kultúru od bolševizmu“. Čiže, ak by nebolo holokaustu, Hitler by bol už dávno európskym národným hrdinom! Majú Rusi pravdu?

Jozef Petráš, predseda ObIV SZPB, Trnava: – Myslím si, že toto vyjadrenie je trefné. Svet ovládajú dnes tí, ktorých bežní predkovia skončili v rukách Hitlera a jeho prívržencov.

To, že nás vedú do záhuby, ako ich predchodcov pešiakov, im vôbec neprekáža. Dnes nevládnú v Rusku bolševici, no Rusko a Putin im stále prekážajú. Prečo asi? Pre nerastné bohatstvo?! Alebo im bráni v našom zotročení?!

Michal Kuchár, tajomník ObIV SZPB, Spišská Nová Ves: – V žiadnom prípade nesúhlasím. Zasa chce niekto prekrúcať dejiny, nesmieme to dovoliť v žiadnom prípade. Tie milióny padlých si to nezaslúžia.

Igor Kovačka, predseda ZO SZPB Sklabiňa: – Tu nejde o to, či majú Rusi pravdu. Normálni ľudia takto ani nerozmýšľajú. Ide o to, že propaganda sa stala súčasťou politiky a tak to funguje počas celej histórie ľudstva.

V Rusku možno chce niekto naladiť verejnú mienku proti občanom ostatnej Európy a vymýšľa takéto figle na psychiku ľudí. To isté sa deje aj na druhej strane, keď sa aj na nás hrnú informácie o hrozbách zo strany Ruska. Podľa môjho názoru práve teraz v Rusku nasadli ich manipulátori na tú najcitlivejšiu tému pre nich samotných a tým je imaginárne bagatelizovanie obetí vojny na strane Sovietskeho zväzu ostatnou Európou. Ja si myslím, že holokaust bol iba jedným zo zvrhých cieľov Hitlera a žiadny súdny človek, či demokratický politik na celej zemeguli a hlavne v Európe, by nemohol schvaľovať činy Hitlera a rehabilitovať nacistický režim za to, čo spôsobil svetu v 2. svetovej vojne.

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Hákový psík, mucha...

Nárast nevráživosti, rasizmu a sympatií k najdesivejšej etape 20. storočia vyriešil nadšenec graffiti Ibo Omari svojsky.

Všimol si, že v Berlíne v ostatných dvoch rokoch rapídne pribúdajú na stenách hákové kríže a iné nacistické symboly. Poprosil preto kamarátov a študentov, aby mu tieto miesta hlásili. Následne sa spojil s majiteľmi budov a požiadal ich o dovoľenie, aby zakázanú svastiku mohol dotvoriť. Z nenávisťných hákových krížov tak vznikajú rozkošné obrázky.

37-ročný umelec inšpiroval aj ostatných, ktorým sa nepáčia symboly utrpenia pri detských ihriskách, športoviskách, či nákupných pasážach. Spoločne vysielajú odkaz, že do kozmopolitného hlavného mesta Nemecka symboly nenávisť a utrpenia nepatria. Celkovo už umelecká skupina okolo Omariho pretvorila najmenej 25 hákových krížov na psíky, Rubikovu kocku, muchu, či známu hru sudoku. Navyše sa ich nápad zapáčil aj obyvateľom ďalších nemeckých miest, ktoré majú s nechutnými symbolmi rovnaký problém.

A. Mikundová, zdroj: jpost.com

BOJOVNÍK

DVOJTÝŽDENNÍK ANTIFAŠISTOV

Ročník LXIII 25. 1. 2018 Cena 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov)

2

Gustáv Husák stál na svojej pravde

Tvrdo stál na „objektívnej historickej pravde a mnohí, proti ktorým sa viedol proces (v 50-tych rokoch), vďaka tomu sa možno vyhli aj šibenicí,“ pripomenul v príhovore na spomienkovom stretnutí pri príležitosti 105. výročia narodenia Gustáva Husáka a 75. výročia prijatia Vianočnej dohody predseda ObIV SZPB Bratislava Martin Krno.

Spomínať na bývalého prezidenta ČSSR prišla k jeho hrobu v dúbravskom cintoríne v Bratislave početná skupina členov SZPB a spoluorganizátora Klubu Nového slova. Kyticu kvetov na hrob G. Husáka položili aj predseda SZPB Pavol Sečkář s tajomníkom Viliamom Longauerom.

Gustáv Husák už ako študent pracoval v antifašistickom zväze mládeže a v ľavicovom hnutí na Slovensku. V rokoch 1943–1945 bol členom predsedníctva SNR. Počas SNP pôsobil ako podpredseda SNR a povereník vnútra. Bol pri vyhlasovaní Košického vládného programu. V rokoch 1945–1950 pôsobil vo viacerých vysokých funkciách: bol členom Slovenskej národnej rady, poverenikom pre dopravu a techniku, neskôr pre poľnohospodárstvo a v rokoch 1946–1950 predsedom Zboru povereníkov a poslancom Národného zhromaždenia ČSR.

Muž s červeným šálom je syn Gustáva Husáka, Vladimír.

Vo februári 1951 ho zatkli a v apríli 1954 odsúdili za buržoázny nacionalizmus. V roku 1960 ho prepustili na slobodu, v roku 1963 občiansky aj právne rehabilitovali a vrátili mu členstvo v komunistickej strane. V rokoch 1960–1963 pracoval v Pozemných stavbách v Bratislave a neskôr v Ústave štátu a práva SAV v Bratislave.

V roku 1968 sa Gustáv Husák znovu vrátil do vysokej politiky. Mal veľký podiel na vypracovaní a schválení Zákona o československej federácii (1968). V ďalšom období však patril k aktívnym realizátorom politiky

normalizácie. Postupne znovu prešiel najvyššími straníckymi funkciami v rámci vtedajšej ČSSR. Od apríla 1969 do mája 1971 bol 1. tajomníkom ÚV KSČ a od mája 1971 do decembra 1987 generálnym tajomníkom ÚV KSČ.

Dňa 29. mája 1975 vtedajšie Federálne zhromaždenie ČSSR zvolilo Gustáva Husáka za prezidenta ČSSR. V tejto funkcii pôsobil do 10. decembra 1989. Pod vplyvom novembrových udalostí podal demisiu. Potom žil v ústraní v Bratislave, kde zomrel 18. novembra 1991 vo veku 78 rokov.

Vladimír Dobrovič

Bolo SNP občianskou vojnou?

Vraj „Populárno-náučná diskusia o objavovaní zlomových okamihov našich dejín venovaná 25. výročiu vzniku Slovenskej republiky“, odvysielaná na 2. programe RTVS 11. januára 2018, sa venovala 25. výročiu vzniku SR.

Hostom bol aj PhDr. Michal Vašečka, PhD. z Bratislavskej medzinárodnej školy liberálnych štúdií, BISLA, ktorý v jej priebehu „zavesil“:

„Keď sa rozpútala 2. sv. vojna... V prípade Slovenska... SNP, ktoré bolo takmer klasickou občianskou vojnou, kde Slováci bojovali so Slovákmi, ten problém sa uzavrel na dlhých 50 rokov a my sme ho znovu... vyhrabali niekde v novembri 1989 a vylialo sa veľa špiny...“

Čo na to povedať? Ak SNP bolo „takmer občianskou vojnou“, azda by nám už konečne niekto mohol povedať, ktorá časť slovenského národa, ktorý slovenský región... sa občiansky postavili proti povstaleckým Slovákovi? My totiž vieme len jedno. Že proti vlastnému národu sa postavil iba profašistický režim slovenského kléru a to bez akejkoľvek

podpory národa. Oprel sa pritom iba o katanské POHG a o okupačné nemecké nacistické a maďarské nyilassiovské sily. Čiže slovenský pronacistický klérofašistický režim sa oprel o okupantský národ proti vlastnému, tu žijúcemu. Toto však dnes neodsúdi žiadny janičiarsky liberál. On z toho pre zradcov urobí aspoň „takmer občiansku vojnu“.

Ďalšia debata ukázala, že liberál neverí ani základni, z ktorej vychádzal predtým. Vid'.

Moderátor Bajaník: (Slovenský štát) ...bol dôkazom, že Slováci si dokážu spravovať štát sami. Súhlasíte s touto tézou?

Michal Vašečka: – Čiastočne áno, ale... Ten štát nebol samostatný, bol vazalom v mnohých ohľadoch a... áno, ukázal, že v niektorých ohľadoch je ten štát schopný sa sám spravovať... nerád by som tiež otváral niektoré témy, ako arizácia, ktorá nielenže bola morálne problematická, ale dokonca poškodzovala slovenskú ekonomiku... čiže bol by som opatrný.

Vladimír Mikunda

S využitím SK DEJINY (K 25. výročiu vzniku SR) 11. 1. 2018 (výňatok)

Kusturica obvinil Západ z genocídy Srbov

Na portáli Izvestia známy srbský režisér Emir Kusturica obvinil Západ z podpory genocídy Srbov.

Takéto slová uviedol pri príležitosti každoročného odovzdávania srbských štátnych vyznamenání najvýznamnejším srbským predstaviteľom z oblasti kultúrneho, politického či vedeckého života.

„Od momentu kedy sa objavil Napoleon a Rakúsko-Uhorsko, útoky voči Srbom zosilneli a zosilneli najmä snahy oddeliť Srbov od Rusov, ktorí sú ich najbližším slovenským národom. Je veľmi dôležité, aby sme si preto uchovali náš srbský jazyk, písmo, vieru a najmä našu slobodu,“ uviedol doslovne Emir Kusturica.

HSP, 10. 1. 2017 (výňatok)

Na zamyslenie:

Jeden z mála štátov, kde dnes existuje nacistická strana, kde je povolená nacistická symbolika a kde slobodne demonštrujú nacisti, to sú Spojené štáty americké... Pod ochranou polície.

Jakov Kedmi

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

02

Nemci ohlasujú veľkolepý návrat

Minister zahraničných vecí Nemecka Sigmar Gabriel sa v rozhovore pre časopis Spiegel vyjadril k súčasnej geopolitickej situácii vo svete, keď povedal, že EÚ sa musí radikálne osamostatniť a musí sa tak udiť pod vedením Nemecka.

„Nemecko a EÚ v minulosti zaspali. Príliš sa spoliehali na USA a ďalšie krajiny, že za nich vždy všetko zariadia. Nastal preto čas, aby sa Nemecko chopilo oprát a začalo robiť veľkú politiku. Zameraná má byť predovšetkým proti Rusku a Číne, ale aj proti USA! Vo svete plnom mäsožravcov majú vegetariáni ťažké časy! Nemecko sa už nemôže spoliehať na to, že Francúzi, Briti a predovšetkým Američania presadzujú naše záujmy vo

svete. Dôvera, že USA poskytnú Nemecku pomoc v prípade vojny, by nemala byť prehnaná.“

A ďalej tvrdí: „Nemecko je ignorované celým svetom! Ale v skutočnosti majú Moskva, Peking a Washington jedno spoločné: Vôbec si nevážia EÚ. Pohŕdajú ňou. Autoritatívne vedené štáty majú srandu z EÚ, pretože jej členovia neumiestňovali svoje národné záujmy nad záujmy svetového spoločenstva... Európa musí tiež vyvíjať projek-

ciu moci! Zahraničná politika Nemecka a EÚ by nemala byť natoľko orientovaná na hodnoty, ale na záujmy!“

Čo je za tým, že z „vegetariána“ treba urobiť „mäsožravca“? Kto má z toho dobrý pocit?

Nie je to aj o tom, že Nemci budú chcieť opäť ešte významnejšie ovládnuť Európu a jej národné štáty? -r-

NI pripomenul USA právo Ruska na Krym

Krym sa stal ruským už v roku 1783. Rusi neraz bránili polostrov – proti V. Británii, Francúzsku, Osmanskej ríši i nacistickému Nemecku, pripomenul učiteľ vojenskej námornej vysokej školy USA v Newporte Lyle J. Goldstein v článku časopisu National Interest.

Pripomína, že Veľká Británia a Francúzsko sa zapojili do Krymskej vojny (1853–1856) z rovnakého cieľa, aký si po niekoľkých desaťročiach vytýčil aj

pakt NATO: zadržiavať predpokladanú „ruskú agresiu“.

Lenže medzitým, a autor na to upozorňuje, sa hlavnou hrozbou pre bezpečnosť Európy stala migračná

kríza a terorizmus. Nie Rusko!

Moskva kontrolovala polostrov dlhé časy a asi ťažko sa ho vzdá. Taktiež niet zmyslu zachovávať si plané nádeje, že poznanie dejín pomôže americkým politikom zastaviť proces „voľného pádu“ vzťahov Ruska a USA, presvedčený je autor článku. -r-

Bulharskí separatisti – nové povstanie

Obyvatelia troch regiónov na severozápade Bulharska sa mienia pripojiť k Rumunsku, informoval bulharský kanál „Nova televízia“.

V oblastiach Vidin, Vraca a Montana sa už začal zber podpisov na vyhlásenie nezávislosti, aby sa potom dalo obrátiť na rumunské úrady so žiadosťou o vstup do zostavy ich štátu.

„My, na severozápade, ako je známe, sme bojovníci,“ – poznamenal iniciátor zberu podpisov Boris Kamenov, pripomenúc, že obyvatelia týchto troch regiónov boli aj organizátormi povstania

v roku 1876 proti Osmanskej ríši.

Kamenov povedal, že jednou z príčin takého rozhodnutia je vysoká úroveň korupcie v Bulharsku. „Ich (rumunský) súdny systém je omnoho demokratickejší a reformovateľnejší,“ vysvetlil.

Podľa rambler.ru, 6. 1. 2018

Putin uznal maršala Kima za víťaza nad USA

Pochvala, akou Vladimír Putin poctil Kim Čong-una, je absolútne zaslúžená – kórejský líder naozaj vyšiel zo súboja s USA víťazne. Dosiahol to, čo zodpovedá národným záujmom jeho štátu.

Vladimír Putin počas stretnutia s novinármi (11. 1. 2018) dal kórejskému lídrovi vysoké hodnotenie: „Myslím si, že pán Kim Čong-un, nepochybne, túto partiu vyhral. Vyriešil si svoju

strategickú úlohu: má atómovú nálož, má raketu globálneho dosahu – do 13 tisíc kilometrov, ktorá dosiahne prakticky na akýkoľvek bod zemegule, v každom prípade určite na ľubovoľný bod územia jeho pravdepodobného protivníka. Teraz má záujem na tom, aby sa situácia zahladila a upokojila. Je to absolútne kompetentný a už aj zrelý politik.“

S využitím vz.ru z 11. 1. 2018

Bývalý analytik CIA: do volieb v USA nezasahovalo Rusko, ale FBI

Americké spravodajské služby, vrátane FBI, sa pokúsili zasiahnuť do volieb prezidenta USA v roku 2016. Takýto názor vyslovil bývalý analytik CIA Raymond McGovern vo svojom článku na stránke consortiumnews.com.

V lete 2017 bola vraj uverejnená korešpondencia kontrarozviedčika FBI Petera Strzoka s jeho dievčaťom a kolegyňou právničkou Lisou Page a tá je „vecným dôkazom“ pokusov špeciálnych služieb podkopať demokratický proces. Strzok v nej ubezpečuje,

že dokáže použiť svoj vplyv aby „ubránil štát“ pred Trumpom.

FBI podľa bývalého agenta CIA v priebehu 18 mesiacov viedla diskreditačnú kampaň prezidentského kandidáta Donalda Trumpa pomocou „elektronickej rozviedky právnej pochybnosti a minu-

lych spisov,“ pričom to bolo bez presvedčivých dôkazov.

McGovern zároveň píše, že v rovnakom čase predstavitelia špeciálnej služby použili nejednoznačné praktiky, aby ochránili kandidáta Demokratickej strany USA Hillary Clintonovú a jej okolie pred obvinením, že falošne svedčila a prezrádzala štátne tajomstvo.

McGovern tiež pripomína, Agentúra pre národnú bezpečnosť, napriek svojim technickým možnostiam i tak neposkytla presvedčivé dôkazy o zásahoch Moskvy do amerických volieb. -r-

Ukrajinský analytik: „Dnes netreba myslieť...“

Na začiatku roka mnohí ukrajinskí analytici porovnávajú, čo sa v krajine zmenilo po r. 2013 od Majdanu...

„Počúvame komentáre, že kedy sa Ukrajina môže vrátiť na úroveň r. 2013 a čudujeme sa, aké sú naivné. V tejto súvislosti pripomeniem článok analytika Sergeja Korablina, ktorý podrobne analyzoval vývoj krajín sveta v priebehu ostatných 25

rokov. Zistilo sa, že za toto obdobie iba 5 štátov znížilo svoj hrubý domáci produkt. Je to Ukrajina (je suverénnym lídrom – 30 % prepád), Gruzínsko (pozdravujeme gruzinských reformátorov!), Moldavsko, Zimbabwe a Stredoafriická republika,“ pripomenul ukrajinský analytik Alexej Kušč.

HSP, 10. 1. 2017 (výňatok)

Čo píšú iní

■ Nech Japonsko už vyrieši problém „žien na potešenie“

Tlačová agentúra Nová Čína uviedla, že Čína požiadala Japonsko, aby prejavilo oveľa zodpovednejší prístup k citlivému problému, ktorý sa týka „žien na potešenie“. Pripomenula, že vyriešiť sa ho nepodarilo ani po 70 rokoch... Oficiálny zástupca ministerstva zahraničných vecí Číny Lu Kang reagoval na vyhlásenia ministra zahraničných vecí Kórejskej republiky Kana Gen Hwaa, ktorý povedal, že Kórejská republika vyčlení svoje vlastné prostriedky na vyplácanie odškodnenia obetiam sexuálneho otroctva počas japonskej okupácie z čias druhej svetovej vojny. Lu Kang prízvukoval, že tento fakt potvrdzuje rovnakú pozíciu Soulu a Peking, že dohoda s Japonskom z roku 2015 nezohľadňuje názory obetí vojnových zločinov, a preto nemôže ani po vyše 70 rokoch vyriešiť otázku „žien na potešenie“.

„Vzali sme si do úvahy príslušné správy,“ podčiarkol Lu Kang na pravidelnej tlačovej konferencii. Zdôraznil, že stanovisko Číny k tejto otázke zostáva nezmenené a jasné. „Dúfame, že Japonsko bude reagovať na nespokojné prejavy svojich susedov z Ázie a medzinárodného spoločenstva a bude zodpovedne pristupovať a náležite vyrieši príslušné problémy“, poznamenal čínsky diplomat. „To sa týka nielen obrazu Japonska, ale aj historickej spravodlivosti,“ podčiarkol v závere Lu Kang.

HSP, 12. 1. 2017 (výňatok)

■ Súrne vyhlásenie Šojgu...

NATO zdvojnásobilo počet vojenských cvičení, väčšina z nich má protiruské smerovanie. Napr. v OS V. Británie na označenie protivníka... začali používať tanky ruskej výroby a vojenské rovnošaty ruskej armády. Naposledy takúto metódu výcviku vojsk používala fašistické Nemecko...

https://www.youtube.com/watch?v=ALvT-6h47Do&feature=push-fr&attr_tag=c16e5TLOB83yPylr-6

(výňatok)

■ Nominácia Hitlera na Nobelovu cenu za mier...

Boli prípady, keď sa Nobelov výbor ocitol v ťažkej situácii kvôli tomu, že udelil cenu vedcom, ktorých objavy sa neskôr ukázali ako nepravdivé, urobené inými ľuďmi, alebo dokonca nebezpečné pre samotné ľudstvo.

V roku 1939, len tri mesiace pred vpádom Nemecka do Poľska a začiatkom druhej svetovej vojny, bol na Nobelovu cenu mieru nominovaný sám Adolf Hitler!

Nominoval ho poslanec švédskeho parlamentu sociálny demokrat Erik Gottfrid Christian Brandt. Ten Hitlera vo svojom návrhu nazval „bojovníkom za mier, ktorého poslal Boh“ a vyjadril svoje presvedčenie, že diktátor je schopný „priniest mier Európe a možno dokonca celej planéte“. Táto charakteristika vyvolala rozruch a niektoré švédske univerzity Brandtovi dokonca zakázali prednášať.

HSP, 11. 1. 2018, Sputnik (výňatok)

■ Pamätník v Štetíne do šrotu

Mestská samospráva poľského Štetína mieni úplne zošrotovať pamätník sovietskym vojakom a do šrotu poslať jeho jednotlivé časti: kosák, kladivo i päťcípe hviezdy.

Predstaviťka mestskej samosprávy Paulína Londka oznámila, že monument „Pamiatky tých, ktorí bojovali o Štetín“ bude kompletne zlikvidovaný. Elementy adjustácie pamätníka pri tom nebudú prenesené na žiadny iný pamätný cintorín.

„Pamätník zmizne, bude rozobraný. Neplánujeme ho prest'ahovať. Kovové časti pôjdu do šrotu a ostatné časti budú utilizované,“ vyhlásila Londka.

Pripomeňme si, že 21. 10. v Poľsku začne mať účinnosť zákon o dekomunizácii, v duchu ktorého bude v krajine demontovaných okolo 230 pamätníkov vojakom Červenej armády, námestia a ulice so sovietskymi názvami budú premenované.

Podľa kp.ru, 10. 1. 2018

■ Na plagáte hasenia lesa majú hitlerovský bombardér

V Kirove majú plagát so sociálnou reklamou štátneho zariadenia „Avialesochrana“, na ktorom je zobrazený lesný požiar a nemecký bombardér z čias Tretej ríše Heinkel He 111. Ako prvý si to všimol portál orfsvinstvo.d3.ru. „Vystavený je už okolo štyroch rokov, no nikoho netrápi, čo zobrazuje,“ uvádza. Pričom lietadlo je zobrazené tak, ako by práve pred chvíľou zhodilo bomby.

Podľa lenta.ru, 7. 1. 2017 (výňatok)

(Pokračovanie na str. 11)

Benešove dekréty vraj raz zrušia

Časopis Týden priniesol rozhovor so šéfom Sudetonemeckého krajského združenia a kritikom Benešových dekrétov Bern- dom Posseltom, ktorý tvrdí, že „Mníchov bol katastrofou pre český národ, pre sudetských Nemcov, pre celú strednú Európu. Bol to Hitlerov nástroj, ako roztrieštiť strednú Európu, a bol to prvý krok k druhej svetovej vojne.“

Na otázku, či by sa za dekréty mal niekto ospravedlniť odpoveď Posselt záporne. „Nie. Za minulosť sa nemáme ospravedlňovať. Minulosťou sa musíme zaoberať, ale je potrebné sa starať o to, aby sa už neopakovala. Ona sa totiž už nedá zmeniť.“

Posselt si myslí, že pomaly dozrieva čas Benešove dekréty zrušiť, keďže už nemajú opodstatnenie. „Urobilo by mi veľkú radosť, keby Benešove dekréty neboli v českých zákonoch... Stačí vziať ich texty a položiť ich vedľa seba s dnešnými európskymi zmluvami – tie rozpory uvidíme hneď. Privítal by som, keby dekréty boli odstránené, ale viem, že to potrebuje diskusiu a čas. A teší ma, že Česi sú na túto debatu pripravení.“

Slovenský historik Dušan Kováč si myslí, že zrušenie Benešových dekrétov nemá praktický význam, avšak ich zrušením by sa podľa jeho slov nič nestalo. „Zrušením by sa nestalo nič, bolo by to nezmyselné. Celý rad ďalších zákonov, ustanovení a vládnych nariadení spôsobil, že tieto dekréty sú dnes iba historickým dokumentom,“ tvrdí Kováč.

Historik Štefan Šutaj má ale odlišný názor. „Zrušiť Benešove dekréty en bloc nie je možné, je to ďalší mýtus. Znamenalo by to právne vákuum do 28. októbra 1945. Na akom základe by potom fungovala Československá republika, alebo by sme odmietli jej existenciu?“ Uviedol.

O zrušenie Benešových dekrétov sa okrem sudetonemcov usilujú aj niektorí predstavitelia Maďarska. Na Slovensku volá po náprave Strana maďarskej koalície, žiada odškodniť tzv. obeť Benešových dekrétov, ktorým zhabali majetok.

B. Posselt

Zdalo sa, že zrušenie Benešových dekrétov je na Slovensku tabu. Avšak vo svetle zrušenia tzv. Mečiarových amnestií sa situácia javí úplne inak.

HSP, 6. 1. 2017 (výňatok)

Tour po nacistických koncentrákoch

Nemecká ústredná židovská rada podporuje myšlienku, aby imigranti prichádzajúci do Nemecka povinne navštívili niektorý z pamätníkov na mieste bývalých koncentračných táborov.

Vyhlásil to šéf zastrešujúcej židovskej organizácie Josef Schuster. Opatrenie by vraj mohlo pomôcť čeliť rastúcemu počtu prejavov antisemitizmu. (S takouto ideou prišla nemecká politička palestínskeho pôvodu Sawsan Chebli.)

„U ľudí, ktorí k nám ušli, ktorí museli utiecť alebo ich vyhnali, môžu takéto pamätníky vyvolať empatiu,“ povedal Schuster rozhlasovej stanici Deutschlandfunk.

Myšlienku podporí aj Svetový židovský kongres, ktorý zastupuje židovské obce v 100 štátoch. „Tento návrh je efektívnou metódou osvety ľudí

všetkých vrstiev spoločnosti o nacistickom pokuse zlikvidovať všetko židovské obyvateľstvo Európy a o nebezpečenstvách, ktoré môže vyvolať takáto nenávisť,“ tvrdí prezident organizácie Ronald Lauder. Nemecko sa podľa neho priamo stretlo so zločinmi svojej minulosti a na najvyšších úrovniach jasne dalo najavo, že pamiatka na holokaust nemá byť nikdy zabudnutá.

Zatiaľ však nápad o návštevách nacistických koncentrákov imigrantmi nezískal všeobecnú podporu.

Najaktuálnejšie policajné údaje ukazujú, že počas prvých ôsmich mesiacov minulého roka v Nemecku zaznamenali 681 trestných činov spojených s antisemitizmom, čo je o štyri percentá viac ako v porovnateľnom období predchádzajúceho roka.

Podľa pravda.sk a vz.ru, január 2018

Kotlebovec Mazurek pred sudcu vo februári

Poslanec NR SR Milan Mazurek (LSNS) sa postaví pred sudcu špecializovaného trestného súdu v B. Bystrici 26. februára tohto roka.

Prokurátor ÚŠP podal obžalobu na Mazureka 4. decembra minulého roka pre prečin hanobenia národa, rasy a presvedčenia v jednočinnom súbehu s prečinom podnecovania, hanobenia a vyhrážania

sa osobám pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, farbu pleti či pôvod rodu.

Špecializovaný trestný súd uznal poslanca za vinného za hanlivé výroky na adresu róm-

skeho etnika odvysielané v Rádiu Frontinus. Dostal peňažný trest 5 000 eur, ak by ho nezaplatil, musel by ísť na pol roka do väzenia. Navyše by stratil poslanecký mandát. Mazurek vinu odmieta, chystá sa brániť na súde a voči trestnému rozkazu podal odpor.

Podľa pravda.sk, 12. 1. 2017 (výňatok)

Tlačový A. Navalného je fanúšikom ukrajinských neonacistov

Spolupracovník uchádzača o prezidentskú kandidatúru Ruska Alexeja Navalného Ruslan Šaveddinov je stúpencom ukrajinských neonacistov a neraz im na sociálnych sieťach vyjadroval podporu, tvrdí portál vzgljad.ru.

S odvolávkou sa na Ru- posters hovorí o jeho rôznych vyjadreniach, ktoré sú síce

z internetu už stiahnuté, no dôkazy o ich existencii existujú. Napríklad v marci 2014 (maj-

danovské obdobie na Ukrajine) Šaveddinov písal nasledujúce: „Mimochodom, dávno si to myslím a nerozmyslím si to, Bandera a Šuchevič konali správne a ich boj bol opodstatnený. Pochopiteľne, sú to hrdinovia Ukrajiny.“

Vz.ru, 17. 1. 2018 (výňatok)

O členskej základni

Tesne pred koncom roka informoval predse- da SZPB Pavol Sečkář pracovníkov Kancelárie ústrednej rady o stave členskej základne Zväzu.

Konštatoval, že oproti roku 2016 nám klesol početný stav o 33 členov platiacich si členské príspevky, čiže celkový počet k 31. 12. 2017 predstavuje 17 549 členov SZPB.

- 1 -

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Karol Glamoš, predseda ZO SZPB, Trenčianske Teplice: – Za čo by rehabilitovala Európa Hitlera? Za to, že napadol Poľsko a pokračoval v násilnom podmaňovaní ďalších krajín, aj krajín západnej Európy? Holokaust sa týkal židovského a rómskeho etnika, teda tých, ku ktorým cítil Hitler najväčšiu nenávisť. On však nenávidel aj Slovanov a Slovania tvoria podstatnú časť Európy. Hádám za to, že bol „bojovníkom za čistú rasu“.

Václav Homišan, predseda ObIV SZPB, Stará Ľubovňa: – Ospevovali by ho na územiach, kde by sa bol zhostil a zakorenil fašizmus. Neverím, že ostatné národy by zabudli na zverstvá páchané na slovanských národoch, na ich zotročovaní, na potláčaní ich identity. Veď komunisti neboli len v Sovietskom zväze, oni totiž boli a sú po celom svete.

Jaroslav Bulko, predseda ObIV SZPB, Žiar nad Hronom: – Chcel by som veriť, že pravdu nemajú. Ale iné činy, ktoré sa odohrávajú v medzinárodnej politike ma postupne utvrdzujú v názore, že majú asi pravdu.

Vychádzam aj z toho, že Valné zhromaždenie OSN 19. 12. 2017 hlasovalo za ruský návrh rezolúcie, kde v spoluautorstve 49 štátov sa odsudzoval rasizmus, rasová diskriminácia a velebenie nacizmu. Tento návrh bol prijatý väčšinou 133 hlasov. Už tradične sa proti tejto rezolúcii postavilo USA a Ukrajina. Zdržala sa väčšina členov EÚ spolu so Slovenskom, ale aj Turecko, Kanada, Gruzínsko, Moldavsko a ďalšie štáty.

Nerád počúvam, ako sa na Ukrajine a v pobaltských republikách (v Estónsku, Lotyšsku a Litve) stavajú pomníky a vyrábajú hrdinovia. Títo spoločne s Hitlerom bojovali bok po boku proti svojej vlasti. Spomienky na tých, ktorí bojovali proti fašizmu a niesli najväčší diel víťazstva v druhej svetovej vojny sú týmto potláčané.

Blaha: Kiska robí..., aby rehabilitoval fašizmus

Ja (protiruské) sankcie dlhodobo kritizujem a od prvého dňa, ako boli vyhlásené, ich považujem za absurdný nápad. Iba zvyšujú rusofóbiu v spoločnosti, ktorá je neprijateľná. Je to o to citlivejšie, že Slováci považujú Rusko za kultúrne spriaznený a veľmi blízky národ. **Pre nás je Rusko priateľ, ktorý nás oslobodil od fašizmu** a je v našom záujme, aby sme mali s touto krajinou čo najlepšie vzťahy.

* * *

...keď počúvate zákulisné informácie od politikov v západných krajinách, zažijete veľké vytriezvenie. Mnohokrát sú strašne naivní. Idealizovali si Majdan, verili tomu, že bol o demokracii a ľudských právach...

Po niekoľkých mesiacoch však zistili, že sa tam dostali k moci pohrobkovia Banderu, že štát ovládla krajná pravica a rôzne fašistické skupiny, ktoré tam terorizujú Rusov. Videli, čo sa dialo v Odesse, videli ako sa militarizuje ukrajinská spoločnosť a pochopili, aká je tam obrovská korupcia.

* * *

Ale jednu vec by som ešte predsa len spomenul, pretože tu ide doslova o **civilizačný prešľap – a to je rozhodnutie Poľska, že budú ničiť pamätníky Červenej armády**. Sú na nich síce komunistické symboly, ale týkajú sa oslobodenia Poľska a veľkej časti Európy Červenou armádou. **Ničenie pamätníkov osloboditeľov je barbarstvo**. Treba to povedať tak, ako to je. **Rešpektujem poľskú národnú a štátnu suverenitu, ale pokiaľ niekto chce oplývať pamiatku osloboditeľov od fašizmu, mali by sa ozvať všetci antifašisti, ktorým záleží na pamiatke hrdinov 2. svetovej vojny.**

* * *

Sme svedkami prepisovania histórie...

V tomto prípade ani nemusíme ísť do Poľska, stačí zostať doma. Keď si vezmete tých našich bláznov, ktorí ničia pamätníky osloboditeľov ako je Kalmus a Lorenz, a keď je takýto primitivizmus navyše vítaný slovenskými médiami a niektorými politikmi vrátane pána prezidenta, môže to dopadnúť veľmi zle. **Keď Andrej Kiska rozpráva niečo o svojom antifašizme, šliape si po jazyku, pretože svojimi reálnymi gestami robí všetko preto, aby práve fašizmus rehabilitoval.**

Takto sa slovenská spoločnosť vychováva, aby si nevážila tých, čo nás oslobodili od fašizmu a nebude vedieť prejavovať patričnú úctu Rusom, Červenej armáde. Áno, v tom čase bol v Rusku komunistický režim, čiže musíme chápať, že tie symboly tam boli umiestnené v určitom období a určitom historickom kontexte. Ak toto nedokážeme pochopiť, mám veľké obavy o budúcnosť Slovenska.

HSP, 17. 1. 2018, napalete.sk (výňatky z rozhovoru s poslancom NR SR Ľubošom Blahom)

Musíme sa vrátiť ku koreňom

Z pohľadu ekonomickej stability je SZPB značne zraniteľné občianske združenie. Čo by ste poradili, aby sa jeho situácia stala prijateľnejšou?

– Ísť cestou „neziskovky“. Vytvoriť si niečo, čo produkuje a je zaujímavé pre občanov. Je to niečo, čo sa môže stať generátorom zaujímavých myšlienok pre obyvateľstvo. SZPB by sa mal viac zamerať na budúcnosť.

Boj proti fašizmu bol nesmierenne dôležitý, znamenal obrovskú účasť slovenských ľudí v boji proti fašizmu, to je nepopierateľné. Znamenal aj to, že Slovensko sa zaradilo medzi víťazné krajiny 2. sv. vojny. Boj proti fašizmu bol naozaj životným faktorom v rámci Slovenska. To je však minulosť spred vyše sedemdesiat rokov.

A teraz si musíte položiť otázku. Čím chce SZPB prispieť a čo chce ponúknuť? Chce ponúknuť niečo, čo by mohlo byť základom platformy zjednocovania názorov na Slovensku pri takej polarizovanej spoločnosti? Chce poukázať na to, že fenomén fašizmu nezmizol, len sa transformoval a je tu znovu? A akým spôsobom sa voči nemu postaví? Je to niečo, čo by mohol Zväz urobiť, aby trebárs podporil výchovu na školách k pravdivému poznaniu histórie? Ja si myslím, že vo Zväze by mala dominovať výchova mladej generácie.

Zoberte si dnešné učebnice dejepisu. Deti nepoznajú vlastnú históriu, ba nepoznajú ani dejiny posledných sto rokov. A už vôbec nepoznajú v akých podmienkach fungoval fašizmus. V akých podmienkach bol slovenský štát, aký bol priebeh 2. sv. vojny, do čoho to vyústilo, prečo a načo bola Jaltská konferencia, Postupimská konferencia, prečo došlo k ďalšej transformácii v 90-tom? To znamená, moja osobná predstava o tom, čo by Zväz mohol urobiť, je prispieť k rozvinutiu historického povedomia slovenskej populácie tak, aby bola hrdá na to, na čo má byť hrdá, aby odmietala to, čo má byť odmietnuté, aby to neboli diskusie o tom, či Tisov hrob má alebo nemá byť národnou pamiatkou. Najdôležitejšie je, aby sme si my sami uvedomili, čo je pravdivé v slovenskej histórii. A z toho, čo je pravdivé a hodné čtiť, aby sme to aj čteli. A to, čo nie je hodné čtiť, tak aby sme na to poukázali.

Znamená to komunikovať s mladou generáciou. To by som ja navrhol pre budúcnosť.

Vláda SR od 1. novembra 2017 zvýšila príplatok k dôchodku priamym účastníkom

protifašistického odboja z 20 na 70 eur mesačne. Stále to však nie je na úrovni Čechov, ktorí už vyše 10 rokov dostávajú príspevok vo výške najmenej 2 500 Kč. Máme za tým vidieť slabší výkon slovenskej ekonomiky alebo...?

– Nesúvisí to s ekonomikou lebo to nie sú položky, ktoré by ohrozili rozpočet, ale je to nao-

zaj len spoločenská klíma, ktorá tu existuje. Či chceme alebo nie, v Česku sa vyvíja ináč ako na Slovensku. Nehľadal by som za tým žiadne konšpiračné dôvody, ale skutočnosť, že spoločenská klíma, aj miera oceňovania za služby, je v Českej republike iná.

Krajná pravica pri obhajovani režimu vojnovnej Slovenskej republiky často poukazuje na jej ekonomickú výkonnosť. Ako vnímate tento argument?

– Treba otvorene povedať, že v čase slovenského štátu, keď to zoberieme z hľadiska vývoja hospodárskych ukazovateľov, skutočne bola naša ekonomická výkonnosť relatívne zaujímavá v rámci vtedajšieho svetového hospodárstva, ktoré bolo poznačené vojnovým zápasom a vojnovým snažením. Na druhej strane treba vidieť aj to, že hospodársky rast bol daný tým, že Slovensko pracovalo pre nemecké potreby. Pracovalo pre potreby Wehrmachtu, vlastne pre potreby nemeckého vojnového hospodárstva, či už v strojárstve alebo v potravinárstve.

Treba to vidieť výlučne v kontexte vojnovnej situácie, práca pre nemecký zbrojný priemysel a pre Nemecko ako také. Myslí si, že z tohto hľadiska je to priama väzba na pozície Slovenska ako satelitného štátu vo vzťahu k Nemecku.

Každý politický prevrat znamená aj stratu hospodárskej výkonnosti štátu. Hovorí sa, že kvantitatívne sme sa úrovňou

HDP dostali na úroveň roka 1989 až v roku 2007. Ako sme na tom v súčasnosti s priemerovou mzdou?

– Myšlienka je to vcelku pravdivá, ale musíme ju vidieť v širšom kontexte, lebo sa zmenila spoločnosť. Čo predtým bolo ako dávka alebo pomoc v zdravotníctve, v sociálnych dávkach, HDP za bývalého režimu

je v inom kontexte súvislosti, v akých je to dnes. Skôr by som v tomto prípade používal ukazovateľ priemernej produktivity, ktorý dnes dosahujeme vo vzťahu k EÚ, kde na začiatku to bolo necelých 50 % úrovne EÚ a dnes sme na úrovni takmer 80 %.

Došlo k nepochybnému nárastu produktivity práce i k nárastu miezd. Priemerná mzda takmer 1000 eur sa v roku 2018 už chápe ako reálna. Lenže, za bývalého režimu boli nosným pilierom slovenskej ekonomiky prevažne veľké podniky majúce 10, 15 až 20 tisíc zamestnancov. Z toho tretina boli podniky zbrojného priemyslu. Bolo to vlastne celé Považie, oblasť horného Pohronia, Detvy, atď. Tieto podniky po 89-roku v drvivej väčšine zanikli. Ani pokus o ich záchranu cez holdingovú spoločnosť nevyšiel.

V Čechách bola situácia iná. Tam to boli stredne veľké podniky, ktoré ľahšie prežili adaptačný proces, napojili sa na nemeckých partnerov a preto je u nich aj iná nezamestnanosť a aj iná mzdová úroveň a pod.

Druhá vec je pojem priemernosti. Uvedomme si obrovskú vnútornú heterogenitu, ktorá je schovaná pri uvádzaných 1000 euro. Lebo je tu 80 % ľudí, ktorí majú mzdu menšiu ako je priemerná mzda. Preto hovorím, že treba veľmi opatrne narábať s priemernou mzdou, s priemernou úrovňou dobehnutia úrovne pred rokom 1989 a pod.

Aká je ekonomická perspek-

tíva Slovenska na najbližších 5 rokov?

– Prvá vec je, že dnes takmer všetci politici konštatujú obrovský úspech Slovenska, najmä jeho hospodársky rast, ktorý má byť tento rok 4 %. Zdanlivo to vyzerá perfektne. Argumentuje sa, že aj EÚ je na tom perfektne, prekonala krízu, rozbieha sa, všetko šľape a nezamestnanosť je nízka.

Máme však pred sebou dva veľké problémy. Rozdiely medzi bohatými a chudobnými sa radikálne zväčšujú. Rozdiely medzi bohatými a chudobnými regiónmi sa nezmenšujú. Je perfektne, keď zväčšujeme produkciu áut a bude výborné, keď príde aj piata automobilka, tá čínska. Budeme vyrábať najviac áut na obyvateľa, čo nepochybne niekoľko rokov môže byť skvelým faktorom. Ale, prosím, majme na pamäti to, čo hovoria niektorí predstavitelia automobilového priemyslu, že ten prejde najzásadnejšou reformou za posledných sto rokov. Elektromobilita, autonómne vozidlá, zmena úlohy automobilovej dopravy a tak ďalej, čo sa nepochybne prejaví aj u nás. Nemci to nazvali industria 4.0. No a to nie je len robotika, ale sú to aj nové materiály a informačné systémy, umelá inteligencia, úplne iný pohľad na úlohu dopravy v budúcej spoločnosti...

Kľúčovým problémom je, že sme sa uspokojili s tým, že momentálne je nám dobre. No najväčší problém Slovenska je v tom, že nemáme druhý pilier, ak by skolaboval automobilový priemysel. Čo to bude? Materiály, bezpečnostné protokoly, ktoré kedysi robil Eset? Dnes je však Eset americkou firmou. Alebo to bude potravinárska produkcia, lebo sme ňou boli známi. Čo to bude?

Jedna z najvýznamnejších úloh dneška je vrátiť sa ku koreňom a nájsť druhý pilier slovenského hospodárstva.

Čo sa týka budúcnosti, nepochybne v priemere sa budeme mať lepšie a lepšie, v priemere bude rásť spotreba, v priemere budú rásť mzdy, ale nezabudnime, že to je v priemere! Upozorňujem na to, čo konštatovala aj Národná banka SR. Áno, spotreba je faktorom slovenského hospodárskeho rastu, ale 90 % spotreby sa financuje úvermi a nie reálnymi príjmami. Keby bola pravda o našej priemernej mzde, tak ľudia si nemusia brať hypotéky na bývanie a nemusia si brať na všetko ostatné spotrebné úvery. Národná banka tiež konštatovala to, čo ja tvrdím roky. Že slovenské obyvateľstvo sa v EÚ najrýchlejšie zadlžuje.

Roky sme sa chválili, že zadlženosť slovenského obyvateľstva bola na úrovni 26–28 % HDP. Dnes je to 41 % a extrém-

ne rýchlo to stúpa. Je to „najbezpečnejšia“ cesta k americkej alebo ku gréckej ceste.

Nemal by som obavu o našu budúcnosť, ak by tu vládol rozum. Môžete si brať hypotéku, úvery, 6–7 pôžičiek, ak vám plat rastie o 10–20 eur ročne? Môžu si brať úvery dôchodcovia či zaručiť sa za hypotéku, ktorú si zobrali ich deti? V Česku 280 tisíc dôchodcov prichádza o byty, lebo sa s tými vlastnými zaručili za hypotéky pre svoje deti. Chceme ísť touto cestou?

Nechcem byť pesimista, hovorím, netreba mať obavu o budúcnosť Slovenska, pokiaľ zostaneme v tom starom známom – zdravý rozum a skromná trpezlivosť. Trpezlivosť v tom, že všetko nemusím mať hneď.

Slováci dodnes prežili všetko lebo vždy používali zdravý rozum. Lenže, bohužiaľ, dnes sa veľká časť populácie domnieva, a aj sa tak správa, že nič nemusí vedieť, lebo všetko si nájdu na internete. Zdá sa teda, že zdravý rozum si zobral dlhodobú dovolenku a je niekde mimo Slovenska.

SZPB sú prevažne seniori. Čoho sa majú obávať a čo ich poteší v najbližšej budúcnosti?

– Dnes sa tvrdí, že sme v situácii, že dnešní pracujúci nevládzu platiť dnešných dôchodcov. Že počet ľudí v produktívnom veku je príliš malý na počet dôchodcov. Strašia nás s tým, že dnešný milión dôchodcov narastie o 20 rokov na milión šesťsto tisíc a na nich bude pracovať iba necelý milión ľudí.

Spýtam sa vás, je dôležitý počet ľudí, ktorí pracujú alebo počet a objem vyplatených miezd? Odvážame odvody na penzijné poistenie z počtu pracujúcich, alebo z objemu vyplatených miezd?

Dôležité bude, aby mzdy na Slovensku aspoň trošku kopirovali 11–15 percentný rast produktivity práce u nás. Ak mzdy takto nerastú, tak si kladím otázku: Ak by mzdy kopirovali aspoň 30 % produktivity práce, dokedy je únosný prvý pilier, takzvaný priebežný? Tam už má aj ministerstvo práce výpočty do roku 2048.

Čím teda vzniká dlh v sociálnej poisťovni v penzijnom fonde? Nevzniká aj preto, že naši legislatívci si neuvedomili, že sociálna poisťovňa odvádza penzijné úspory na súkromné účty v DSS-kách, hoci nedostáva zaplatené od zamestnávateľov? Stačí na to legislatívna úprava, podľa ktorej zaplatí sociálna poisťovňa tieto peniaze na súkromné účty až vtedy, keď dostane zaplatené od zamestnávateľov. Nebude to zaujímavý krok? Dokedy bude potom únosný prvý a druhý pilier? Nebude náhodou únosný ďalších 100 rokov? **Vladimír Dobrovic**

O Stalingradskú bitku neutícha záujem ani po 75 rokoch

Nečudo, veď bola najväčšia v dejinách a najzásadnejšie ovplyvnila priebeh 2. svetovej vojny.

Počas 200 dní trvajúcej bitky Nemecko so spojencami stratilo celú štvrtinu bojaskopných síl, ktoré pôsobili na sovietskom území. Červená armáda víťazstvom v Stalingrade zavŕšila zásadný prelom vo vojne a prevzala strategickú iniciatívu.

Prelom mal aj obrovský medzinárodný význam. Japonsko zmrazilo dovtedajšie akcie proti ZSSR a Turecko, ktoré len čakalo na priaznivý moment na zapojenie sa do vojny po boku Hitlera, zostalo neutrálne. Druhý dych chytili aj partizánske skupiny na okupovaných územiach Nórska, Francúzska, Grécka, Juhoaštrie a ďalších krajín.

„Aj na našej ulici...“

Stav priameho ohrozenia ohlásili v stalingradskej oblasti 14. 7. a 23. augusta 1942 sa nemeckým tankistom podarilo prebiť až k rieke Volge.

V prvej fáze bitky o Stalingrad mali prevahu okupanti. Nemci, Rumuni a Taliani. Boj o samotné mesto, ktorý trval 165 dní, sa začal 21. 8. 1942. Stalin však veril vo víťazstvo a preto 7. 11. 1942 pri príležitosti 25. výročia VOSR vyslovil pamätnú vetu: „Aj na našej ulici bude raz sviatok!“. Obranná stalingradská operácia sa skončila 18. novembra 1942.

Geniálny plán...

...Grigorija Žukova a A. Vasilevského sa nezaoberal vytláčaním okupantov z ulíc a domov mesta, ktoré už aj tak predstavovalo jednu veľkú ruinu, ale obkľúčením 6. nemeckej armády Fridrich Paulusa a časti 4. tankovej armády generála Hermana Hotha. Sovieti vychádzali z toho, že na oboch krídlach nemeckých vojsk sú vojensky menej hodnotné spojenecké armády (3. a 4. rumunská armáda chránila obe krídla Nemcov, 8. talianska armáda na severe).

Do „kotla“ sa podľa prvotných nemeckých odhadov dostalo až 400 tisíc vojakov. Tento počet sa neskôr znížil a ustálil na hodno-

te 250–350 000 vojakov. Erich von Manstein však aj tento počet vcelku logicky spochybňuje, udávajúc, že údaj by platil pri počtovo plnohodnotných útvaroch a zväzkoch, no Nemci už boli značne bojovo opotrebovaní. A tak podľa nemeckých správ sa k 18. 12. 1942 v sovietskom kotle ocitlo 230 300 vojakov, z toho 13 000 Rumunov. (Ako prvá zložila zbrane 297. pechotná divízia generála M. von Drebbbera, ktorá už mala sotva 300 vojakov.)

Nezabúdajme však, že k celkovému počtu stalingradských zajatcov treba prirátat aj Nemcov, Rumunov a Talianov, ktorí padli do zajatia počas prvých 4,5 dňa „Operácie Urán“. Napríklad Vatutinov Juhozápadný front pri nej zajal asi 30 tisíc nepriateľských vojakov.

Zaujímavé však je, že Sovieti si spoiatku mysleli, že do kotla uzavreli maximálne 80–100 tisíc Nemcov. Čo by to urobilo s ich

Do zajatia sa vzdáva maršal Fridrich Paulus.

náladou, ak by sa dozvedeli, že počet obkľúčených je približne trojnásobný, to sa môžeme len dohadovať.

Stalingrad po oslobodení.

Keď Hitler uveril Göringovi, že jeho letectvo dokáže zásobovať vojská v obkľúčení, dimenzoval svoju pomoc na 275 000 vojakov.

Ultimátum pre Paulusa

Sovietske velenie doručilo Paulusovi ultimátum 8. januára 1943. Opísalo mu v ňom bezvý-

lingrade sa udiali už koncom novembra 1942, no nepodarili sa. Dňa 1. 12. maršal Manstein vydal rozkaz na uskutočnenie operácie Wintergewitter (Zimná búrka). Jej cieľom bolo znovu nadviazanie kontaktu so 6. armádou.

Hitler prikázal Paulusovi držať doterajšie pozície. Zodpovednosť za následky tohto kritického rozhodnutia okrem Hitlera a Göringa padá aj na náčelníka štábu Luftwaffe generála Hansa Jeschonka. Lebo namiesto Göringom sľúbených 500 ton každodenne dopravených zásob, sa Nemcom denne podarilo dopraviť iba 50–100 ton.

Spôsobené to bolo počasím, vytrácaním sa nemeckej vzdušnej prevahy (Sovieti sem v tom čase presunuli silné letectvo 1 350–1 414 lietadiel.). Nepotešiteľný bol aj technický stav nemeckého Luftflotte 4 (zo 732 bolo bojaskopných len 402 lietadiel.). Posledné lietadlá prileteli do a odleteli z „kotla“ 23. 1. 1943. Nemci z neho celkovo stihli evakuovať asi 40 tisíc ranených, 10 tisíc nechali na pospas osudu a tí pomrzli, či padli do zajatia.

Manstein sa chcel v rámci operácie Zimná búrka prebiť k Paulusovi, no potreboval, aby sa mu ten začal prebijať oproti. Na vlastnú päsť mu preto vydal na to rozkaz (keď sa jeho predvoj ocitol 40–48 km juhozápadne od Stalingradu).

Paulus však na to nereagoval. Prečo? To sa môžeme len domnievať. Čakal na potvrdenie tohto rozkazu Hitlerom? Alebo, ako hovoria niektorí vojenský špecialisti, na prebojovanie nemal veľkú šancu, pretože mu chýbali pohonné hmoty? Mal ich vraj len na prekonanie približne polovičnej vzdialenosti k Mansteinovi.

Kritickú situáciu medzi 16. a 20. decembrom vyhrotil aj kolaps 8. talianskej armády na severe Stalingradu v úseku Skupiny armád B. Sovieti sa tým

dostali do jej tyla a Nemci prišli o dve strategické letiská...

Nacistické Nemecko muselo po porážke pod Stalingradom prejsť do stavu totálnej vojny. Hitler už 13. januára 1943 vyhlásil totálnu mobilizáciu a prechod priemyslu na vojnovú výrobu. Napriek tomu sa všetky predpokladané bleskové víťazstvá stali pre Tretiu ríšu minulosťou.

Kolko obetí si vyžiadala Stalingrad?

I keď sa údaje o počtoch mŕtvych a nezvestných rozchádzajú, sedem mesiacov neľútostných bojov stálo život vyše dvoch miliónov ľudí. Na sovietskej i nemeckej strane ich bolo približne rovnako – resp. 800 000 oproti – 850 000 vojakov. Okrem toho spojenci Nemecka stratili pri Volge (mŕtvi, ranení a nezvestní): Rumuni cca 160 000, Taliani cca 120 000 a Maďari cca 195 000 vojakov.). Taktiež vraj padlo asi 30 tisíc dobrovoľníkov z Chorvátska, Holandska a Belgicka.

* * *

Približne po 50-tich rokoch boli odtajnené ruské dokumenty, podľa ktorých vyše 10 tisíc nemeckých vojakov kladlo odpor i po Paulusovej kapitulácii. Z nich 2 418 padlo a 8 646 sa dostalo do zajatia.

Epilóg

Ulice, námestia a dokonca aj stanice metra s menom tohto hrdinského mesta by sme mohli navštíviť v mnohých mestách sveta. Napríklad v Paríži, Londýne, Bruseli, v niekoľkých talianskych mestách... len na „vdáčnom“ Slovensku by sme po nich asi nenašli stopu. A pritom naše hlavné mesto Bratislavu oslobodili jednotky stalingradskej 64. armády, z ktorej sa neskôr stala 7. gardová armáda M. S. Šumilova. Jej 24. streleckému gardovému zboru bol udeľený názov aj „bratislavský“.

Alebo toto ste nevedeli?

Vladimír Mezencev a redakcia Bojovník

Ako sa cítili zajatí Rumuni?

STANOVY, ako základný zákon SZPB

Na posledných troch zjazdoch SZPB jedným z bodov rokovania bola aj „Novela Stanov SZPB“. Nie vždy a nie z hľadiska práva a právnej istoty sa novelizácie podarili, čoho dôsledkom je skutočnosť, že posledné rokovanie Ústrednej rady SZPB schválilo komisiu na úpravu „Stanov“.

V čom predsa „Rozhodcovskej komisie SZPB“, ako nezávislého orgánu SZPB, ktorá je oprávnená posudzovať a prerokúvať spory medzi orgánmi a organizáciami zväzu, medzi jeho orgánmi a členmi, vidí nedostatky „Stanov“?

1. Členstvo v SZPB je dobrovoľné, podmienkou jeho vzniku je podanie prihlášky za člena, (Č. I. II ods. 1 písmeno d). Má byť táto prihláška písomná, alebo stačí ústne požiadať a koho?

2. Členstvo vzniká dňom schválenia prihlášky výborom základnej organizácie (ten istý Č. I. ako v bode predchádzajúcom). Do akej doby musí výbor ZO SZPB a akú prihlášku schváliť?

3. V odseku 4 Č. I. II. písmeno a) sú dve rôzne úpravy, kým o prerušení členstva člen môže požiadať, zase nie je upravené ako, tak o obnovu členstva už musí požiadať písomne. Čo je však najzávažnejšie v texte písmena a) je znenie textu za bodkočiarkou. Stanovy porušujú princíp prezumpcie nevinu. Podľa našich stanov stačí na prerušení členstva trestné stíhanie, nevyžadujú tak, ako je to všade inde v spoločnosti, uznanie viny a odsúdenie. Problém v praxi je aj v tom, že o prerušení členstva musí rozhodnúť členská schôdza ZO SZPB, kým o zrušení alebo pozastavení členstva podľa odseku 5 písmeno d) rozhoduje výbor ZO SZPB.

Tu sa objavuje v porovnaní s odsekom 4 nový pojem. Pýtam sa, aký je rozdiel medzi prerušením členstva, o ktorom rozhoduje členská schôdza ZO SZPB a pozastavením členstva, o ktorom rozhoduje výbor ZO SZPB? Text písmena d) odseku 5 za druhou bodkočiarkou pokračuje poučením o práve člena odvolať sa k vyššiemu orgánu SZPB. Logika vecí členov, ale aj funkcionárov SZPB dovádza k presvedčeniu, že na prerokovanie odvolania je vecne príslušný Oblastný výbor SZPB. Má však Oblastný výbor SZPB vecnú kompetenciu o odvolaní rozhodnúť? Ja som ju nikde nenašiel (Č. I. III odstavce 4. a 5.) Vecne príslušným orgánom na prerokovanie odvolania je „Rozhodcovská komisia SZPB“, ako nezávislý orgán zväzu.

4. Už keď som pri Článku III. stanov, nedá mi, aby som nepoukázal na odstavce 4 písmeno ch), kde sa uvádza celkom správne, že štatútom oblastnej organizácie zväzu je predseda ObIV SZPB a jeho zástupcom oblastný tajomník. S textom môžeme byť spokojní a to dovtedy, kým sa tajomníkom nestane člen SZPB, ktorý je v priamom príbuzenskom vzťahu s predsedom, tak, ako sa to v praxi stalo. Ide o konflikt záujmov a tomu sa musí v budúcnosti zamieňať.

5. Ešte jeden, ale závažný bod do diskusie. Rozhodcovská komisia Č. I. VI. Stanov nemá v stanovách upravenú formu konania. Rozhoduje ako nezávislý orgán podľa všeobecne platných právnych noriem (správny poriadok, zákon o sťažnostiach), alebo podľa vlastného uváženia? Ak by rozhodcovská komisia nemala konať podľa všeobecne platných právnych predpisov, musia stanov vypracovať formu jej konania. Ak sa zhodneme na tom, že nie je potrebné upravovať postup a formu konania komisie, potom sa musí upraviť aj Č. I. IV. odsek 6 písmeno l), nakoľko konanie môže byť len dvojstupňové (základná organizácia, Rozhodcovská komisia SZPB). Je možné pripustiť skutočnosť mimoriadneho dovolania. Je však potrebné upraviť postup pri jeho uplatňovaní aj s prihliadnutím na skutočnosť, že Ústredná rada SZPB sa podľa stanov stretáva spravidla dva až trikrát do roka, s ohľadom na hospodárne vynakladanie finančných prostriedkov.

Vážení členovia SZPB, nechcem rozoberať viaceré legislatívno-technické nedostatky našich stanov. Je však potrebné sa včas zamyslieť nad ich terajším znením a pustiť sa do nápravy tých najvypuklejších. Viem, že ani jeden právny predpis nikdy nemôže byť taký dokonalý, aby ho nebolo potrebné časom opraviť. Myslím si, že od nášho zjazdu v B. Bystrici ubehol dostatočne dlhý čas, aby sme napravili chyby, ktoré sme prehládli.

JUDr. Dušan Vilim, predseda Rozhodcovskej komisie SZPB

Kým človek nemá zodpovednosť, ani nevie, aký je šťastný

Henri Troyat

Aktivizujeme spoluprácu s MČ Košice – Jazero

Jednou z hlavných úloh ZO SZPB Košice – Juh, prijatou na rok 2018 decembrovou členskou schôdzou, je prehĺbiť spoluprácu s MČ Košice – Jazero.

Jej konkrétnu podobu dojednali 17. 12. 2017 členovia výboru Dušan Kobyanský a Jozef Lipták so starostkou MČ Jazero Lenkou Kovačevičovou a predsedníčkou komisie mládeže, športu a vzdelávania Andreou Gajdošovou. Zároveň za doterajšiu spoluprácu odovzdali obom ďakovný list.

Pri spolupráci kladieme veľký dôraz na pôsobenie najmä na mladých ľudí, na zvyšovanie ich vlasteneckého povedomia a to formou besied a prednášok o dejinách protifašistického odboja, o partizánskom boji a aj boji proti extrémizmu.

So študentmi sa zúčastníme osláv významných výročí ako oslobodenie Košíc, 1. a 8. máj atď. Ďalej máme v pláne športové hry v máji, volejbalový turnaj v októbri, účasť na spomienkovom podujatí z príležitosti SNP, účasť pri pamätníku vojnových veteránov v Košiciach 11. novembra na Deň červených makov... Za odmenu pre najaktívnejších študentov je naplánovaný zájazd na Dukliansky pamätník 6. októbra.

Všetci prítomní vyjadrili presvedčenie, že naša spolupráca sa bude stále prehĺbovať a rozširovať o ďalšie kultúrne, spoločenské a športové akcie.

Pozornosť venujú pripomínaniu si protifašistických bojovníkov

ZO SZPB Zalužice v okrese Michalovce koncom minulého roku bilancovala svoju činnosť za účasti oblastného predsedu SZPB Miroslava Pregu a tajomníka Mariána Lukáča.

Správa skonštatovala, že sa nám podarilo usporiadať viacero vydatých akcií v spolupráci s oblastným výborom, obecným úradom, miestnou základnou a materskou školou, ktoré prispeli k prehĺbeniu vzájomného poznávania a priateľstva.

Sme hrdí a radi, že sa nám darí pokračovať v dobrých tradíciách našich predkov, protifašistických bojovníkov. Pripomíname si ich pietnymi aktmi pri pamätníkoch v obci, ale aj mimo náš región. Napríklad pri ústredných oslavách SNP v B. Bystrici, pri oslavách Dňa víťazstva nad fašizmom v Bratislave, pri návšteve zberného tábora v Seredi a bývalého koncentračného tábora Auschwitz – Birkenau pri Osvienčime.

Vzhlľadom na to, že z 23 členov ZO SZPB už medzi sebou nemáme ani jedného priameho účastníka oslobodzovacích bojov, venujeme pozornosť poznávaniu historických udalostí nielen našimi členmi, ale aj ich blízkymi a školskej mládeži. Členom našej ZO SZPB je aj riaditeľ a školník ZŠsMŠ

a aj ich zásluhou sme ku Dňu oslobodenia Zalužice obnovili dávnejšiu tradíciu Behu obcou mladších a starších žiakov.

Na tejto schôdzi sme s potešením prijali dvoch nových členov – manželov Lochoých, ktorých do našich radov priviedol ich syn. Zrejme ich motivovali aj informácie o zaujímavých akciách z našej organizácie.

Aj preto v ďalšom období budeme naše aktivity zameriavať na spoluprácu všetkých doterajších partnerov, na podujatiach chceme zvýšiť účasť svojich členov podľa ich zdravotných možností.

Za výbor, predseda Vladimír Palovič

V Tornali tiekla krv!

A tiekla prúdom už po dvadsiatykrát v rámci „Gemerскей kvapky slobody“! Zásluhu na tom mal miestny klub darcov krvi spolu so ZO SZPB, vedením DdAS a NTS SR vysunuté pracovisko v B. Bystrici.

Celkovo prišlo darovať krv 40 ľudí, no darovalo ju 35, vrátane 12 žien a 7 prvodarčov. (Miroslav Barinka z Hrachova-Svetlej, Elena Máteová z Tornale, Beata Ondrejsiková z Lenky, Michaela Mlináriková z R. Soboty, Timar Csaba z Tornale, Kalas Bálint z Vyšných Poliac a Patrik Sajak z Aboviec).

Jozef Pupaľa

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Prezentovali vedomosti o nástupe fašizmu...

Dňa 20. 12. 2017 sme sa pri príležitosti 73. výročia oslobodenia mesta Rimavská Sobota zúčastnili 11. ročníka miestneho kola vedomostnej súťaže žiakov a študentov Medzníky 2. svetovej vojny. Súťaž zorganizovali MsÚ Rimavská Sobota, ZO SZPB Júliusa Bolfika Rimavská Sobota a CVČ Relax Rimavská Sobota.

Do súťaže sa prihlásilo 8 trojčlenných družstiev zo ZŠ S. M. Daxnera, ZŠ P. Dobšinského a ZŠ P. Kellnera Hostinského, EZŠ Z. Oravcovej Rimavská Sobota.

Jednotlivé družstvá prezentovali svoje vedomosti najmä z obdobia nástupu fašizmu k moci, priprav a vypuknutia druhej svetovej vojny, jej dôležitých etáp, vzniku odbojového hnutia, priebehu SNP a dôležitých udalostí pri oslobodzovaní našej vlasti i nášho regiónu. Pochopteľne, že sme neobišli ani otázku odkazu týchto dejinných pohybov pre dnešok, najväčšie ohrozenia celosvetového mieru po 2. svetovej vojne a vojnových konfliktov po 2. svetovej vojne.

Ako hosť sa na našom rokovaní zúčastnila i predsedníčka ZO JDS Katarína Suchterová, s ktorou sme pri príprave viacerých podujatí úzko spolupracovali.

Naša organizácia má 65 členov, žiaľ, už nemáme ani jedného žijúceho priameho účast-

Vo výtvarnej súťaži zvíťazila osemročná Chiara Ruzsová zo ZŠ V. Szombathyho, Jesenské.

Vo vedomostnej súťaži zvíťazilo družstvo č. 2 zo Základnej školy P. Dobšinského.

Z hodnotiacej schôdze v Želiezovciach

ZO SZPB v Želiezovciach, hoci má za sebou čínorodé obdobie, nezakrývala ani slabšie miesta.

V centre našej pozornosti bol vnútrozväzový život, jeho ustávitelné skvalitňovanie. V priebehu roka 2017 sme mali 4 členské schôdze, z toho tri slávnostnejšieho rázu venované významným výročiam protifašistického odboja a osobnosti gen. M. R. Štefánika. Na všetkých sa ako hosť zúčastnil primátor mesta Ondrej Juhász, ktorý je vždy ústretový aj k našim požiadavkám. V októbri dal zrekonštruovať chátrajúce schodište pred Pomníkom padlým obetiam 2. sv. vojny a holokaustu, sám nám ponúkol slávnostnú sieň MsÚ, kde sa v minulom roku uskutočnili všetky naše členské schôdze, pretože priestory zasadačky nám už boli pritekné.

Ako hosť sa na našom rokovaní zúčastnila i predsedníčka ZO JDS Katarína Suchterová, s ktorou sme pri príprave viacerých podujatí úzko spolupracovali.

Naša organizácia má 65 členov, žiaľ, už nemáme ani jedného žijúceho priameho účast-

nika odboja. Od 1. 1. 2016 sme prijali 22 nových členov, čo považujeme za úspech.

O svojej činnosti pravidelne informujeme verejnosť prostredníctvom regionálnej tlačie, ako aj Bojovníka.

V r. 2017 sme zorganizovali štyri „Putovania po stopách boja proti fašizmu“, ktoré mali priaznivý ohlas a mienime v nich pokračovať. Zorganizovali sme aj turistický výstup na Zobor, Pyramidu, návštevu nitrianskej galérie a vlastivedného múzea.

Výborne spolupracujeme so SŠK Magnum, ktorého funkcionári Jozef Haller, Ida Žáčiková a Štefan Čudai sú aj našimi členmi a tak sme zorganizovali 5 streleckých súťaží, ktorými sme si pripomenuli významné výročia z protifašistického boja a posedenie pri povstaleckej vatre.

Na členskej schôdzi bola ocenená záslužná práca Jozefa Kanyuka, ktorý je už 11 rokov organizátorom benefičnej akcie

Jozef Výboch, predseda ZO ŽPB

Bilancie, plány a ocenenia Klubu umelcov, spisovateľov a historikov pri ÚR SZPB

Dňa 14. decembra 2017 zasadal v Bratislave Klub umelcov spisovateľov a historikov za účasti predsedu SZPB Pavla Sečkára.

Ten na začiatku informoval Klub o úspechu, ktorý sa podarilo dosiahnuť schválením úprav sociálnych pomerov priamym účastníkom boja proti fašizmu v NR SR. Zároveň ho oboznámil o priebehu a záveroch prijatia u predsedu NR SR A. Danka, ako aj o svojom vystúpení na sneme strany SMER-SD v Martine.

Jednou z aktuálnych úloh, ktorá úzko súvisí s dobudovaním atribútov nového národného štátu je podľa predsedu Danka usilovať sa o vytvorenie Hrobu neznámeho vojaka v Bratislave.

Predseda parlamentu a aj snem strany SMER-SD boli oboznámení s hodnotami a výsledkami pôsobenia stálej expozície SZPB „Za slobodu!“, ako aj zo stanoviskami, ktoré prijali orgány nášho Zväzu v spojitosti s „metodikou“, ktorou boli historicky a viac-menej scestne a čudne usmerňovaní pedagogickí pracovníci na Slovensku v principiálnej otázke boja za slobodu a demokraciu – oslobodenia Slovenska Červenou armádou Sovietskeho zväzu.

Klub umelcov, spisovateľov a historikov bilancoval svoje výsledky, ktoré dosiahol v roku 2017. Tajomník Klubu Ladislav Skrak informoval o ukončení náročnej pamiatkovej obnovy havarijného stavu Pamätníka 2. čs. paradesantnej brigády v Dolnej Lehotě – Krpáčove, ktorá sa realizovala v troch etapách v rokoch 2015–2017. Zabezpečoval ju Klub výtvarných umelcov a teoretikov, keďže obec ako vlastníka bola v konkurze. Pamiatkovú obnovu financovalo Ministerstvo kultúry SR a v záverečnej etape – na hydroregulačné práce – prispel zo svojej finančnej rezervy aj predseda vlády SR R. Fico. To všetko umožnilo už po obnovení priečelia pamätníka v roku 2015 obnoviť a rozvinúť v regióne Horehronia a stredného Rudohoria významné oslavy výročia Povstania a 2. čs. paradesantnej brigády.

Rovnako pokročili aj práce na dobudovaní stálej expozície v sídle nášho Zväzu. Pribudli nové časti expozície, ktoré prezentujú zahraničný odboj (bitka o Anglicko, Otto Smik, Tobruk, Dunkerque, D. Čaplovič, V. Clementis, Jozef Gabčík, M. Strenk – Iwo Jima, Ján Nálepka, 1. čs. armádny zbor v ZSSR, 2. čs. paradesantná brigáda v ZSSR, atď.), ako aj súčasné protokolárne aktivity SZPB a iniciatívy pri obnove pamätníkov a pamätných miest, bunkrov, atď.

Ako atraktívna tematická zložka rokovania Klubu sa uplatnila prezentácia literárnych biografických aktivít spisovateľa Ľuboša Juríka, kto-

rý v nedávnom období publikoval spomienkové diela venované životným osudom Vladimíra Clementisa a Alexandra Dubčeka. Tieto diela zhodnotili predseda Klubu Jozef Leikert, ktorý osobne spracoval podnety spisovateľov L. Mňačka a R. Kaliského a L. Skrak, ktorý pripomenul, že tak, ako v prípade speváka Miroslava Žbirku, aj E. Jurík je nositeľom bojového antifašistického odkazu svojho otca, ktorý bol spolubojovníkom Jána Nálepku. Pri tejto príležitosti bola Ľubošovi Juríkovi udelená Pamätná medaila Jána Nálepku.

Klub sa v ďalšej časti rokovania zaoberal plánnymi a zámermi, resp. úlohami na rok 2018. Jednou z dominant by malo byť 100. výročie vzniku Československa, ale aj prednášky a podujatia k aktuálnym témam, pričom bude úzko spolupracovať s HDK SZPB.

Mali by sme tiež pokročiť v tzv. pasportizovaní a zdokumentovaní pomníkov a pamätníkov SNP a oslobodenia, pričom kolektív odborníkov a fotografův bude pracovať v kontakte, resp. zangažuje do tejto činnosti aj oblastné výbory SZPB.

Ďalšou z úloh je výberové spracovanie odbojovej biografie osobnosti (občianskych, umelcov, odbojárskych) v registratúre odbojových organizácií po oslobodení. Nové inšpiračné zdroje a dôležité biografické informácie tu získajú a budú spracovávať popredné osobnosti z oblasti memoárovej literatúry, umenovedy a literárnej vedy. Všetko však závisí od získania dotácií Ministerstva kultúry SR na tieto účely.

Rovnako sa bude potrebné poušľovať aj z hľadiska získavania zdrojov na zakúpenie exponátov stálej expozície SZPB „Za slobodu!“ do majetku SZPB. V uplynulom roku Klub výtvarných umelcov a teoretikov poskytol formou daru mimoriadne vzácne knihy v hodnote cca 1500 eur, ktoré získal zo zdrojov inzercie, resp. ako dar Národnej banky Slovenska. Mnohé z týchto publikácií sú bibliograficky exkluzívne, pričom sa kompletizoval abscentujúci fond základnej antifašistickej historickej, umenovednej a krásnej literatúry.

Ďalšími hosťami na rokovaní Klubu boli tenorator predstaviteľia a aktivisti, o.i. predseda občianskeho združenia Zachráňme petržalské bunkre Miroslav Košírer. Ide, zhodou okolností, o známeho reportéra a fotografa. Ten nám podaroval aj vynikajúce profesionálne zábery z rokovania Klubu.

Jedným z bodov rokovania bolo tiež odovzdanie Medaily M. R. Štefánika 2. stupňa Ladislavovi Skrakovi k životnému jubileu 65. rokov, ktorého sa dožil už v roku 2016.

- 15 -

Vojaci bez mena

Na mnohých cintorínoch na Slovensku sa nachádza množstvo vojenských hrobov, na ktorých je umiestnený iba skromný kríž bez údajov alebo tabuľka s nápisom „neznámy“. Mužom, ktorí v týchto hroboch ležia, vojna vzala nielen život, ale aj meno. Neboli to iba naši vojaci či partizáni. V týchto hroboch spia svoj večný sen aj vojaci Červenej armády, ktorí prišli bojovať za našu slobodu. Boli to mladí chlapci nielen z Ruska a Ukrajiny, ale aj z ďalekého Turkménska, Baškírska a Uzbekistanu.

Zisťovaniu údajov o padlých sa intenzívne venujem už niekoľko rokov. Podarilo sa mi zistiť identitu niekoľkých padlých. Boli to najmä partizáni a slovenskí, československí a nemeckí vojaci. Najviac sa však venujem identifikácii padlých vojakov Červenej armády, kde som mal doteraz aj najviac úspechov. Mojim cieľom je dať meno

čo najväčšiemu počtu neznámych vojakov, ktorí padli v rokoch 1944–1945 v okresoch Poprad a Kežmarok. Chcem, aby títo hrdinovia nikdy neupadli do zabudnutia. Pri svojom bádání úzko spolupracujem s vojenskými archívami v Bratislave, Trnave, Prahe a so štátnym archívom v Poprade. V ústrety mi vychádzajú aj obecné, mestské a matričné úrady. Pri overovaní údajov týkajúcich sa padlých vojakov Červenej armády si tieto dohľadám v databáze Centrálného archívu Ministerstva obrany Ruskej federácie.

Počas môjho najnovšieho výskumu sa mi podarilo zistiť mená 11-tich padlých červenoarmejcov, ktorí boli pochovaní v roku 1945 v obciach Lučivná, Batizovce a Štrba. Obce o týchto vojakoch nemali takmer žiadnu vedomosť. Iba v jednom prípade sa dochovali neúplne záznamy. Pri ostatných sa nezachoval žiaden záznam a ani to, že tam boli vôbec pochovaní. Celých 72 rokov od skončenia druhej svetovej vojny zostali títo vojaci pre verejnosť neznámi. V spomínaných obciach po nich nezostal žiaden hrob, ani žiaden pamätník. Pri dopĺňovaní údajov o vojakoch Červenej armády, ktorí padli v roku 1945 počas oslobodzovania Popradského okresu, som okrem iného zistil:

BATIZOVCE

Dňa 24. februára 1945 zomrel na následky ťažkého zranenia vo vojenskej polnej nemocnici vo Svite vojak **Georgij Alexandrovič Pantilejev**. 1. marca 1945 zomrel

ŠTRBA

Dňa 29. januára 1945 zahynul pri výbuchu míny počas odminovania železničnej trate Štrba – Poprad miner 14. železnično-cestnej brigády vojak **Nikolaj Vasiljevič Sorokin**. V boji o Štrbu padol v ten istý deň aj starší seržant **Ivan Jemel'janovič Švager**, ktorý bol príslušníkom 253. delostrelecko-mínometného Karpatského pluku 18. armády. Dňa 9. februára 1945 zomrel v priestore Štrby príslušník 168. streleckého pluku 24. streleckej divízie poručík administratívnej služby **Sergej Fedorovič Ovlasjuk**. 20. februára 1945 zomrel na následky zranení príslušník 274. streleckého pluku 24. streleckej divízie starší seržant medicínskej služby **Grigorij Junovič Kim**. Všetci títo sovietski vojaci majú vo svojich záznamoch uvedené miesto pochovania obec Štrba.

na následky zranení veliteľ 2. streleckej čaty 239. rezervného streleckého pluku poručík **Nikolaj Konstantinovič Ščegolev**. 2. marca 1945 zomrel na následky zranení v tej istej nemocnici aj pomocník veliteľa čaty 1157. streleckého pluku seržant **Viktor Antonovič Dzengrjuk**. Ten bol však zranený ešte 23. decembra 1944 a do Svitu sa dostal spolu s postupom jednotiek 18. armády. Všetci traja sovietski vojaci majú vo svojich záznamoch uvedené miesto pochovania cintorín v Batizovciach.

LUČIVNÁ

Dňa 30. januára 1945 na križovatke ciest pri Lučivnej, 11 km západne od Popradu, zahynuli dvaja členovia posádky samohybného dela zo zostavy 108. gardového samohybného delostreleckého pluku. Boli to gardový starší seržant **Nikolaj Sergejevič Anikašin** a gardový efrejtor (slobodník) **Pavel Pavlovič Jeremenko**. S najväčšou pravdepodobnosťou zahynuli pri výbuchu míny počas presunu k Štrbe. Pochovaní boli v obci, v blízkosti rázcestia na Mengusovce. 4. februára 1945 padol v boji veliteľ sanitárnej čaty 3. streleckého práporu 151. streleckého Karpatského pluku poručík medicínskej služby **Nikolaj Pavlovič Baranov**. Pochovaný bol v obci Lučivná pri kostole na juhovýchodnej strane. 5. februára 1945 zahynul pri výbuchu míny veliteľ čaty 68. samostatného cestno-údržbového práporu, poručík **Alexander Markovič Lejkin**. Pochovaný bol v obci Lučivná.

Exhumácia padlých vojakov Červenej armády, ktorí boli pochovaní na území okresu Poprad, sa uskutočnila 25. marca 1946. Červenoarmejcov, pochovaných v Batizovciach, následne pochovali na Verejnom cintoríne v Košiciach. Padlí sovietski vojaci, pochovaní v obci Lučivná, boli exhumovaní až v novembri 1953. Pochovaní boli takisto na Verejnom cintoríne v Košiciach, kde boli po exhumácii pochovaní všetci sovietski vojaci prevezení z okresu Poprad.

Žiaden dokument však nezaznamenáva priebeh exhumácie v obci Štrba. Ani v knihe pochovaných vojakov Sovietskej armády na cintoríne v Košiciach nie je o tom žiaden záznam. Dodnes tak nie je jasné, kde skončili telesné pozostatky červenoarmejcov pochovaných v Štrbe. Jednoznačne však poznáme mená týchto hrdinov, ktorí zomreli ďaleko od svojho domova, ďaleko od svojich rodín. Obyvatelia podtatranských obcí sa po vyše 70-tich rokoch konečne dozvedia mená svojich osloboditeľov.

Na dopĺňovanie údajov o padlých vojakoch a ďalších nových zisteniach intenzívne pracujem. Čoskoro sa zoznam mien padlých sovietskych vojakov rozšíri o ďalšie mená. Postupne sa nové fakty z rokov 1944–1945 dozvedia aj ďalšie podtatranské obce.

Čas zahojil všetky rany a zakryl všetky krátery po výbuchoch. Nesmie však vymazať spomienku na padlých vojakov. Nesmieme nikdy zabudnúť ich mená!

Marcel Maniak

Viete, že...?

...v roku 1913 žili Hitler, Trockij, Stalin a Freud v jednom meste?

Hitler, Stalin, Freud a Trockij mohli pokojne sedieť v jednej kaviarni, piť čaj a milo sa rozprávať. Málokto vie, že v roku 1913 títo známi ľudia žili v jednom meste (vo Viedni) pomerne neďaleko od seba.

Hitler a Trockij pravidelne navštevovali Cafe Central. Niekoľko metrov od neho bola obľúbená Freudova kaviareň (Cafe Landtmann). Stalin a Hitler žili len hodinu pešo jeden od druhého a priamo v centre žil v zimnej rezidencii rakúskych Habsburgovcov staručký František Jozef. Podľa HSP, 24. 12. 2017 (výňatok)

...bitka, v ktorej boli masovo nasadené tanky bola bitka pri Kambre (Cambrai) 20. 11. 1917?

Ráno 20. novembra 1917 vyslal veliteľ britskej 3. armády generál Byng do akcie cca 360 tankov krytých závojom hmly. Vydesení nemeckí vojaci sa pri pohľade na chrčiace príšery dali na hromadný útek. Britom sa tak vďaka tankom podarilo (rýchlosťou 3–4 km/hod.) preraziť nemeckú obrannú líniu a za necelých 10 hodín postúpiť o 8 km.

Úplne prvé tanky sa na bojovom poli objavili 15. 9. 1916 pri dedinke Flesquieres počas grandióznej bitky na Somme.

...nebol to Američan, ale ukrajinský historik, kto Rusom vysvetlil ako USA vyhrali dve svetové vojny?

Historik Stanislav Kulčickij sa nazdáva, že prezident USA Donald Trump má svojím spôsobom pravdu keď tvrdí, že Spojené štáty americké vyhrali dve svetové vojny. „Sme národ, ktorý vyryl Panamský prieply, vyhral dve svetové vojny, vyslal človeka na Mesiac a sklonil komunizmus na kolena“, povedal pred svojimi stúpenkami na Floride.

„Naozaj, je to národ, ktorý vyhral Prvú svetovú vojnu, hoci USA v nej nemali rozhodujúci vklad, bojovali vlastne Francúzsko a Nemecko, Rakúsko a Rusko, no takpovediac v poslednej etape vojny zadlávali Nemcov aj so svojimi materiálnymi zdrojmi a aj s expedičným zborom“, povedal Kulčickij listu „Obozrevatel“.

Pri zmienke o úlohe USA v druhej svetovej vojne dodal, že i keď v Európe toho americká armáda urobila málo, „len od otvorenia 2. frontu“, no na iných bojiskách bojovali Američania naozajstne.

Pripomenul tiež technickú pomoc, ktorú Spojené štáty poskytli cez vojnu sovietskej armáde. Napríklad v podobe nákladniakov Studebaker US6, na ktorých sa presúvalo takmer celé sovietske delostrelectvo. „Američania zabezpečovali všetko, čo bolo potrebné sovietskej armáde“, povedal Kulčickij.

„Po vojne bola tendencia, ktorá existuje v Rusku dodnes: maximálne znižovať pomoc spojencov a maximálne zveličovať vklad sovietskej armády na oslobodení Európy od fašizmu, hoci, oslobodzujúc Európu od fašizmu, sovietska armáda ho porážala pre komunizmus“, dodal.

Celkový objem vojnových dodávok spojencov do ZSSR stál Sovietsky zväz 11 260 344 000 dolárov, z toho dodávky z USA stáli 9,8 mld. USD. Štvrtinu nákladov tvorili potraviny.

V Británia ZSSR dodala: 7 400 lietadiel, 4 292 tankov, 5 000 protitankových kanónov, 472 miliónov nábojov, 1 800 kompletov rádiodačnej výbavy, 4 000 rádiodačiek, 55 tisíc km telefonických káblov, 12 škunerov. A k tomu potravín, liekov a zariadení do fabrik za 120 miliónov libier šterlingov.

Z Kanady ZSSR kúpil: 1 188 tankov. A taktiež autá, priemyselné zariadenia, potraviny.

V USA si ZSSR nakúpil: 14 795 lietadiel, okolo 7 500 tankov, 376 000 nákladných automobilov, 51 000 Jeepov, 8 000 ťahačov, 35 000 motoriek, 8 000 protiletadlových kanónov, 132 000 guľometov, 345 000 ton výbušnín, 15 miliónov párov vojenskej obuvi, 69 miliónov m² vlnených látok, 1 981 lokomotív, 156 železničných vagónov, 96 obchodných lodí, 28 fregát, 77 škunerov, 78 stíhačov ponoriek, 166 torpédoorcov, 60 strážnych lodí, 43 výsadkových lodí, 3,8 milióna pneumatík, 2 milióny km telefónnych káblov, 2,7 milióna ton benzínu, 842 tisíc ton rôznych chemických surovín.

Okrem toho potravín za 1,3 mld. USD a taktiež obrábacie stroje, dieselové motory, rádiodačnice, fabriku na pneumatiky, rovnošaty, lieky, rôzne zariadenia a náhradné dielce.

Čo sa týka bojových lodí, tak ich hlavné dodávky (okrem 12-tich anglických škunerov, ktoré boli dodané v rokoch 1942–1943) prišli od druhej polovice roka 1944.

I keď celkový objem zahraničných dodávok tvoril len 4 % hrubého domáceho produktu v ZSSR v rokoch 1941–1945, pomoc podľa programu Lend-Lease v jednotlivých druhoch predstavovala veľmi dôležitú časť. Konkrétne pri autách okolo 70 %, pri lietadlách – 10 %, vrátane námorného letectva – 29 %.

...v knihe „Letecká válka 1939–1945“ jej autor J. Pekalkiewicz uvádza, že v noci zo 16. na 17. apríla 1943 malo 242 bombardérov zničiť Škodovku v Plzni, ale väčšina zo 617 bômb dopadla mimo nej?

Straty na bombardéroch boli vraj 9-percentné. O mesiac neskôr v noci z 13. na 14. mája 1943 141 bombardérov RAF zhodilo 527 bômb niekoľko kilometrov od Škodových závodov. RAF pri tom stratila 13 % lietadiel.

Tesne pred skončením vojny RAF (17. 4. 1945) bombardovali preplnenú železničnú stanicu s utečencami, kde zahynulo 624 hlavne civilov.

Ďalšie bombardovanie bolo 25. 4. 1945 a vtedy už boli Škodove závody zasiahnuté naplno.

V tom čase bolo medzi spojencami dohodnuté, že Škodovku obsadí Červená armáda, ktorá už operovala v stredných Čechách.

Zhromaždila A. Mikundová

Svedectvo z archívov

15. január – nedávno Deň čs. raketového vojska a delostrelectva

Vo Vojenskom vestníku č. 7 z 13. 11. 1949 bolo publikované rozhodnutie ministra národnej obrany armádneho generála Ludvíka Svobodu, ktorým sa počínajúc výcvikovým rokom 1948–1949 zavádzal v československej armáde Deň československého delostrelectva (neskoršie pozmenený na Deň československého raketového vojska a delostrelectva). Stalo sa tak na počesť boja piatich delostreleckých plukov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR pri poľskom Jasle, ku ktorému došlo 15. 1. 1945.

V tom čase mal 1. čs. armádny zbor za sebou boje v Karpatsko-duklianskej a Východoslovenskej operácii, v priebehu ktorej prešiel na začiatku decembra 1944 do obrany pri rieke Ondave. Zatiaľ, čo pešie jednotky zboru zotrvali v obranných pozíciách pri Ondave až do 17. 1. 1945, delostrelecké pluky boli medzitým presunuté do priestoru južne od poľského Jasla. Ich presun na územie Poľska súvisel s prípravami útoku Červenej armády na varšavsko-berlínskom strategickom smere, ktorý sa podľa pôvodného zámeru sovietskeho velenia mal začať na začiatku poslednej dekády januára 1945. Do jeho priprav nečakane zasiahli udalosti, ktoré sa odohrávali na západnom fronte.

V dôsledku útoku nemeckých vojsk v Ardenách, ktorý sa začal 16. 12. 1944, britský premiér W. Churchill 6. 1. 1945 poslal J. V. Stalinovi správu, v ktorej sa okrem iného uvádzalo:

„Na západe trvajú veľmi ťažké boje a kedykoľvek môže byť hlavné velenie donútené k veľkým rozhodnutiam. Sám viete zo svojej vlastnej skúsenosti, akou znepokojujúcou je situácia, keď je nutné brániť široký front po dočasne stratených iniciatívach. Pre generála Eisenhowera je veľmi žiaduce a nutné vedieť vo všeobecných rysoch, čo zamýšľate robiť, pretože sa to samozrejme prejaví vo všetkých jeho i našich veľmi dôležitých rozhodnutiach. Budem Vám vďačný, keď mu budete môcť oznámiť, či môžeme počas januára počítať s veľkou ruskou ofenzívou na fronte pri Visle alebo kdekoľvek na inom mieste. Považujem záležitosť za naliehavú.“

Stalin na druhý deň Churchillovi odpovedal:

„Pripravujeme sa na ofenzívu, ale počasie ofenzíve teraz nepraje. Avšak s prihliadnutím na situáciu našich spojencov na západnom fronte sa rozhodol hlavný stan najvyššieho velenia dokončiť prípravu urýchlene a bez ohľadu na počasie začať rozsiahle ofenzívne akcie proti Nemcom na celom strednom úseku frontu najneskoršie do druhej polovice januára.“

Útok sovietskych vojsk

Začal sa 12. 1. 1945 o osem dní skôr ako predpokladal pôvodný plán. V ranných hodinách toho dňa z predmostia pri Sandomierze prešli do útoku vojská 1. ukrajinského frontu. O deň neskoršie z dvoch predmostí na Visle južne od Varšavy začal útok vojsk 1. bieloruského frontu. V dňoch 13. a 14. januára vo Východnom Prusku prešli do útoku vojská 2. a 3. bieloruského frontu. 12. januára začala Západokarpatská operácia 4. ukrajinského frontu. V operačnej zostave jeho 1. gardovej armády v tom čase pôsobil aj 1. čs. armádny zbor, ktorý 18. januára prešiel z obrany pri rieke Ondave do prenasledovania nemeckých a maďarských jednotiek smerom na Zborov a Bardejov. No ešte predtým, 15. januára, došlo k nasadeniu jeho delostreleckých plukov do bojovej činnosti v priestore poľského Jasla.

Rozkaz na presun delostreleckých plukov peších brigád a zborového delostreleckého pluku do priestoru západne od Krosna dostal veliteľ delostrelectva 1. čs. armádneho zboru 18. 12. 1944. Presun do určených miest sústredenia prebiehal postupne s dôrazom na jeho utajenie pred nepriateľom. V noci z 19. na 20. decembra 1. delostrelecký pluk 1. čs. samostatnej brigády opustil pozície pri Vavrinci a Ladomírovej a sústredil sa vo Vyšnom Komárniku a Barwinku. Tu bol veliteľovi pluku oznámený smer ďalšieho presunu cez Tylawu, Rymanów, Krosno a Jedlicze do Jaczczewa. Nariadený priestor sústredenia pluk dosiahol večer 20. januára. O dva dni neskoršie, 22. januára, došiel do určeného priestoru sústredenia aj 2. delostrelecký pluk 1. čs. samostatnej brigády. Jeho presun prebiehal po ose Hunkovce, Krajná Poľana, Nižný a Vyšný Komárnik, Barwinek, Tylawa, Dukla, Jedlicze do priestoru južne od obce Potakówka. Delostrelectvo 3. čs. samostatnej brigády opustilo svoje postavenia pri Ondave v noci z 20. na 21. decembra a v priebehu 21. decembra sa presunulo do vyčkávacieho priestoru v Staškovciach (3. delostrelecký pluk) a v Makovciach a Havaji (4. delostrelecký pluk). 22. decembra

sa 3. delostrelecký pluk presunul po ose Havaj, Makovce, Staškovce, Bodružal, Krajná Poľana, Barwinek, Dukla, Bóbrka do priestoru obce Swierzowa Poľska. 4. delostrelecký pluk (bez 4. a 5. batérie, ktoré zostali pri Ondave) sa 22. decembra z Havaja presunul do obce Miejsce Piastowe, odkiaľ pokračoval do priestoru dediny Chlebna. 5. delostrelecký pluk (zborový) vykonal presun po ose Havaj, Krásny Brod, Medzilaborce, Habura, Čertižné, Posada Jaslička, Rymaków, Krosno do priestoru západne od obce Jedlicze, ktorý jeho jednotky dosiahli 21. decembra. V tom istom dni všetkých päť delostreleckých plukov prešlo do operačnej podriadenosti 38. armády. Na celej šírke pásma obrany 1. čs. armádneho zboru pri Ondave z jednotlivých delostreleckých plukov zostalo len po jednom až dvoch delách alebo mínometoch. Tie sa premiestňovali z miesta na miesto a udržiavali dovtedajší palebný režim, aby nepriateľ nezistil, že v zostave delostrelectva zboru došlo k výrazným zmenám

Jaslovsko-gorlická operácia

V Jaslovsko-gorlickej operácii mala 38. armáda postupom na smere Jaslo – Nowy Sącz – Krakov napomáhať napredovaniu vojsk ľavého krídla zostavy 1. ukrajinského frontu. Na prelomení nemeckej obrany južne od Jasla sa v rámci divízných delostreleckých skupín a armádnej delostreleckej skupiny malo podieľať aj delostrelectvo 1. čs. armádneho zboru v ZSSR. Podľa rozhodnutia veliteľa 38. armády bol 1. čs. delostrelecký pluk pridelený 305. streleckej divízii 67. streleckého zboru, 2. čs. delostrelecký pluk 140. streleckej divízii 101. streleckého zboru. 3. a 4. delostrelecký pluk boli zaradené do zostavy 70. gardovej streleckej divízie 101. streleckého zboru a 5. čs. delostrelecký

pluk sa stal súčasťou armádnej delostreleckej skupiny. Všetky spomenuté strelecké divízie boli v prvom slede vojsk 38. armády zasadených do pásma plánovaného prielomu nepriateľskej obrany. 22. decembra bol vojskám 38. armády vydaný rozkaz utajene pred nepriateľom vyvieť delostrelectvo do palebných postavení. Popri tom sa v ňom nariaďovalo, aby každý veliteľ batérie a oddielu podpísal dokument, ktorým sa zaväzoval zničiť ciele stanovené jeho jednotke v pláne delostreleckého útoku.

Po príchode do určených priestorov príslušníci československých delostreleckých plukov začali práce súvisiace s prípravou palebných postavení, vykonávali zastreľovanie riadiacich diel a mínometov. Ženijné práce spojené s prípravou palebných postavení v úplnosti dokončili do 24. decembra a v nasledujúcom dni začali práce spojené s rozvíňovaním spojovacej siete.

8. 1. 1945 dostali vojská 38. armády rozkaz urýchliť prípravu na útok. Jeho vydanie bolo výsledkom Stalinovho sľubu Churchillovi, že zimná ofenzíva na strednom úseku sovietsko-nemeckého frontu začne najneskoršie do začiatku druhej polovice januára. O päť dní neskoršie veliteľia delostreleckých plukov dostali bojové rozkazy s presným vymedzením cieľov pre delostrelecký útok. Obdobie priprav československých delostrelcov na aktívnu účasť v Jaslovsko-gorlickej operácii skončilo 14. 1. 1945.

Začiatok delostreleckej prípravy útoku

Ráno 15. januára o 08.45 hod. moskovského času začala delostrelecká príprava útoku, trvajúca 65 minút. Na každý kilometer úseku prielomu nepriateľskej obrany bolo do nej zasadených 110–120 delostreleckých hlavníc. O mohutnosti delostreleckého útoku svedčí, že len počas

15. januára bolo delostrelectvom 38. armády vystrelených okolo 136 000 delostreleckých granátov a mín. Na ich dopravu k vojskám bolo treba 122 železničných vagónov. Podľa spomienok generála Alfréda Ressela sa 15. 1. 1945 na delostreleckom útok pri Jasle podieľalo celkom 148 diel a 120 mm mínometov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR. O intenzite ich paľby počas delostreleckej prípravy útoku, okrem iného, vypovedá skutočnosť, že 1. delostrelecký pluk vystrelil 1875 rán a 2. delostrelecký pluk 1699 rán.

Delostrelecká príprava útoku sa skončila o 09.50 hod. a v tom istom čase vyrazila do útoku pechota, podporovaná tankami. Do večera 15. januára útočiacie vojská prelomili obranu nepriateľa na fronte širokom 16 km a postúpili do hĺbky 18 km. Československí delostrelci rýchlo postupujúcu pechotu už ďalej nesprevádzali. Po prelomení hlavného pásma nepriateľskej obrany dostali rozkaz na návrat k 1. čs. armádnemu zboru v ZSSR. Napriek tomu sovietske velenie účasť delostrelcov v Jaslovsko-gorlickej operácii vysoko ocenilo. Prejavilo sa to aj v rozkaze najvyššieho veliteľa Červenej armády maršala J. V. Stalina z 19. 1. 1945, ktorým bol 2., 4. a 5. delostreleckému pluku udelený čestný názov Jaslovský.

Napriek tomu, že boj československých delostrelcov pri Jasle oficiálne predstavuje jeden zo zdrojov bojových tradícií dnešných Ozbroyených síl SR a Armády ČR, ich vznikom Deň delostrelectva a raketového vojska zanikol. V súčasnosti je v OS SR nositeľom jaslovských tradícií delostrelectva raketometný oddiel v Rožňave, ktorému bol udelený historický názov Jaslovský raketometný oddiel.

Jozef Bystrický z VĽÚ, snímky VĽA Bratislava
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Batéria 122 mm húfnic v boji.

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 7:** Jozefína Ševčíková 70 rokov.
- **Bratislava 12:** Ing. Vladimír Petráč 85 rokov.
- **Bratislava 15:** Anna Mičíková 90 a Eva Richterová 84 rokov.
- **Bratislava 18:** Drahuša Petriková 86 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Matilda Maruniaková 80, Mária Vajdová 75, Ing. Juraj Odor 70 a Vlasta Gagová 65 rokov.
- **Banská Bystrica – Fončorda, gen. I. Gibalu:** Mária Gašparová 82 rokov.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP, J. Rýsa:** Lubomír Miartuš 85 rokov.
- **Čadca:** Vilma Plechová 70 rokov.
- **Čierny Balog:** Marta Kováčiková 65 a Tatiana Štulrajterová 50 rokov.
- **České Brezovo – Váľkovo:** Marta Vrúdna 91 rokov.
- **Čaňa:** Mária Bittová 82, Imrich Sabol 80, Marta Kmecová 70, Alžbeta Kováčová a Helena Kurucová 65, Lubomír Bitto 60 a Dana Lišková 55 rokov.
- **Dolný Kubín:** Pavol Janiga 92 a MUDr. Veronika Kapaníková 75 rokov.
- **Dunajská Streda:** Irena Kršáková 90 a Terézia Fojtiková 87 rokov.
- **Hrachovo:** Michal Kýpet' 25 rokov.
- **Hniezdne:** Anna Bodyová 65 rokov.
- **Jarabina:** Anna Kovalčíková 91, Júlia Hlinková a Mária Kovalčíková 80 rokov.
- **Kurimka:** Milan Krajňák 70 rokov.
- **Košice – Juh:** Ondrej Pindroch 89 a Mária Tomášová 70 rokov.
- **Košice – Sever:** Mária Bérešová 86 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Františka Mezovská 82 a Mária Muchová 75 rokov.

- **Lučatín:** Jozef Majer 70 rokov.
- **Lučenec 1:** Oľga Pisárová 90 a Zuzana Miešková 82 rokov.
- **Lučenec 2:** Ing. Miroslav Klochan 60 rokov.
- **Ľubietová:** Bruno Filadelfi 87 rokov.
- **Myjava:** MUDr. Pavol Garaj 70 rokov.
- **Medzibrod:** Júlia Prašovská 92 rokov.
- **Medzilaborce:** Štefan Mikluš 60 rokov.
- **Melčice – Lieskové:** Viera Turánková 70 rokov.
- **Michalovce:** JUDr. Valentín Holda 92 rokov.
- **Nová Baňa:** Ing. Ján Ivanič 83 a Anna Šurková 81 rokov.
- **Novosad:** Juraj Pokrivňák 88, Monika Baňacká 55 a Miloš Salaga 45 rokov.
- **Očová:** Anna Pohorelcová 70 rokov.
- **Opatovce n/Nitrou:** Zuzana Petreje 95 rokov.
- **Prešov – Klub pri ZV SR:** Štefan Tluščák 85, Anna Demetriánová 81 a Ing. Milan Girmala 65 rokov.
- **Petrovce:** Anna Rozkošová 85, Emília Adamová 55 a Beáta Balogová 40 rokov.
- **Parchovany:** Anna Patkaňová 91 rokov.
- **Rožňava:** Mária Homolová 90, Magdaléna Billiková 80, Vojtech Rišpan 70, Mária Závatská, Štefánia Polubňáková, Emília Mihíková a Stanislav Blahus 65 rokov.
- **Stará Turá:** Anna Skalská 89, Gabriela Medňanská 70 a Bc. Zuzana Zigová 65 rokov.
- **Rimavská Sobota – J. Bolfika:** Ondrej Trocha 95, Edita Bakonyová 92, PaedDr. Pavel Lacko 89, Mária Rádaiová 80, Marta Nyíri a Ing. Pavel Brndiar 75, Mária Babaríková 70 a Jana Šuleková 55 rokov.
- **Stará Kremnička:** Alfonz Hrmo

- 87, Magdaléna Babínová a Marta Sekerešová 75 rokov.
- **Senica:** Justína Strožová 81 rokov.
- **Slovenská Ľupča:** Jolana Hrabčíková 80 a Elena Majerová 75 rokov.
- **Sukov:** Júlia Šantová 89 rokov.
- **Svidník:** Liviana Belovičová a Ján Podhájecký 70, Darina Bochnovičová 65, Miroslav Chudík 60 a Matúš Kičina 25 rokov.
- **Stropkov:** Slavomír Kmit' 50 rokov.
- **Trenčín 1:** Libuša Čatárová 87 rokov.
- **Topoľčany 1:** Irena Hupková 88 a Anastázia Stanková 84 rokov.
- **Topoľčany 2:** JUDr. Peter Petráš 70 a Peter Švec 45 rokov.

- **Trnava 1:** Božena Šišovská 89 rokov.
- **Trebišov 2:** Anna Štefanová 86 rokov.
- **Trebišov 3:** Štefan Paľko 30 rokov.
- **Trebišov – Milhostov:** Michal Kohút 85 rokov.
- **Turany:** Miroslav Sobek a Ján Madera 60, Pavol Pohánka 45 rokov.
- **Utekáč:** Ján Vrabel' 82 rokov.
- **Vráble:** Anna Miháliková 80 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Ondrej Brachna 93, Mária Ľuptáková 83 a Ladislav Slížik 70 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Ing. Peter Chrenko 50 rokov.
- **Zámutov:** Ján Kolár 55 rokov.

- **Zvolen – Zlatý Potok:** Marcela Zavalcová 65 rokov.
- **Zemplínske Hradište:** Anna Semanová 93 rokov.
- **Závodka n/Hronom:** Ján Nosko 75 a Pavol Greguš 70 rokov.
- **Želiezovce:** Zuzana Jamrišková a Štefan Šebo 70 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** František Ťakuš 95, Anna Harachová 91, Helena Cabániková 89, MUDr. Ludmila Oravcová a Rozália Viťazková 75, Mária Danková 70 a Ľubica Pulišová 65 rokov.
- **ObľV Žilina:** Libuše Imrichová 93 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Gratulácia z Nitry do Nitry

Dňa 21. januára oslávil jubilejné 75. narodeniny člen predsedníctva ÚR SZPB a predseda oblastnej organizácie SZPB v Nitre Jozef Havel.

J. Havel bol od roku 1995 členom výboru ZO SZPB Nitra – Horné mesto, členom HDK pri ObľV SZPB v Nitre a neskôr aj členom okresného (oblastného) výboru SZPB v Nitre. V roku 2011 bol zvolený za predsedu ObľV SZPB v Nitre a člena ÚR SZPB. Na XV. zjazde SZPB ho delegáti zvolili za člena predsedníctva ÚR SZPB.

Svoj záujem o vojenskú dejiny novodobého Slovenska vyjadril spracovaním publikácií „Nitra v protifašistickom odboji 1939–1945“ a „Pribeh oslobodenia miest a obcí nitrianskeho regiónu Červenou a rumunskou armádou v r. 1945“.

Jozef Havel je stále publikačne činný, množstvo článkov venovaných partizánskej činnosti v pohorí Trábeč uverejnil aj v dvojtyždenníku Bojovník. Každoročne prispieva aj do zväzových ročeniek odbojárov.

Jeho aktívna organizátorská a riadiaca činnosť, presadzovanie odkazu SNP a protifašistického odboja medzi mládežou, boli ocenené viacerými vyznamenaniami MO SR a Predsedníctvom ÚR SZPB.

Nášmu predsedovi v mene našich členov prajeme hlavne pevné zdravie, veľa úspechov v práci pre Zväz a pohodu v rodinnom živote.

Anna Zabáková, tajomníčka ObľV SZPB v Nitre

Zomrel Slovák Ivan Otto Schwarz, veterán RAF

Vo veku 94 rokov zomrel vo štvrtok 4. januára v Londýne Ivan Otto Schwarz, jeden z posledných československých príslušníkov britského Kráľovského letectva (RAF) počas druhej svetovej vojny. Správu o smrti generálmajora slovenského letectva oznámil na Twitteri velvyslanec SR v Londýne Lubomír Rehák.

„V decembri som ho navštívil, keď oslávil 94. narodeniny. Tento odvážny hrdina a skutočný džentlmen nám bude chýbať. Odpočívajte v pokoji,“ napísal Rehák.

Schwarz, rodák z Bratislavy, bol počas vojny rádiotelegrafistom-strelcom 311. československej

bombardovacej perute RAF. Po vojne ho v Československu označili za nespoľahlivého a hrozila mu perzekúcia, preto sa vrátil do Británie, kde sa natrvalo usadil.

V roku 2005 vtedajší slovenský prezident Ivan Gašparovič udelil Schwarzovi štátne vyznamenanie Rad Bieleho dvojkríža III. triedy.

V júni 2017 Schwarza vyznamenal aj český prezident Miloš Zeman. Udelil mu medailu Za hrdinstvo. „Cítim sa fantasticky. Začínam mať takú zbierku vyznamenaní, že sa Herman Göring obracia v hrobe,“ smial sa Schwarz pred novinármi. Dodal, že rozhodne chce žiť viac ako sto rokov.

HSP, 5. 1. 2018

Spomienka na nášho generála

Dňa 19. augusta 2017 sa členovia ZO SZPB a občania Lehoty pod Vtáčnikom dozvedeli smutnú správu. Po krátkej chorobe navždy dotieklo srdce statočného človeka, priameho účastníka bojov proti fašizmu v Sovietskom zväze v jednotkách 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, nositeľa najvyšších domácich i zahraničných vojenských vyznamenaní a dlhoročného člena ZO SZPB v obci brigádneho generála v. v. PhDr. Ludvíka Šestáka.

Dožil sa 96 rokov. No i napriek svojmu vysokému veku bol vitálny, rád chodil medzi ľuďmi, ale i do prírody. Zvlášť ochotne sa delil na besedách so žiakmi ZŠ so svojimi zážitkami a pocitmi prežitými ako spolubojovník veliteľa 1. čs. armádneho zboru v ZSSR Ludvíka Svobodu na východnom fronte pri oslobodzovaní sovietskych miest a obcí. So svojimi spolubojovníkmi sa dostal až k Dukle, kde bol v ťažkých bojoch ranený.

Tieto spomienky vyvolávali u žiakov nezabudnuteľné pocity, ktoré vedel pán Šesták živo a pútavo prerozprávať. Na besedy chodil rád i do iných organizácií v našom okrese. Jeho bezprostredný úsmev, životný entuziazmus a ľudskosť, ktorá mu bola taká vlastná, nám bude chýbať. Bude me našho spomínať, ako na statočného človeka, aktívneho člena našej základnej organizácie a predovšetkým dobrého priateľa.

Češ' jeho pamiatke!

V ZO SZPB v Lehote pod Vtáčnikom sme si na nášho člena spomenuli aj počas hodnotiacej členskej schôdze 15. 12. 2017, ktorá bola spojená s kladením vencov z príležitosti ukončenia rekonštrukcie pamätníka padlých na Námestí SNP.

Anton Turčan, predseda ZO SZPB

V uplynulých dňoch sme sa rozlúčili s našim členom ZO SZPB v Strážskom Emerichom Meňovčíkom, ktorý dlhé roky pracoval vo výbore základnej organizácie.

Bol to úžasný človek s veľkým srdcom, nesúci v sebe dobro a lásku, ktorú dával iným. Nedá sa nespomenúť jeho čestnosť, zmysel pre spravodlivosť, svedomitosť a pracovitosť. Vlastnosti, ktoré bezpochyby patrili k jeho osobnosti a kvôli ktorým si ho ľudia vážili. Miloval spev, ľudové piesne a prírodu. Bol členom Mini Klubu slovenských turistov, voľný čas trávil v krásnej prírode nášho kraja.

Češ' jeho pamiatke.

Anna Zabloudivá, predsedníčka ZO SZPB Strážske

Navždy sme sa rozlúčili

- **Bardejov 2** s 96-ročnou Annou Purdešovou.
- **Horná Lehota** so 71-ročnou Milotou Potančokovou.
- **Livov** s 92-ročným Jozefom Revil'ákom.
- **Nová Baňa** s 85-ročnými Ladislavom Hajduchom a Ing. Štefanom Panuškým.
- **Rožňava** so 64-ročným Karolom Kostkom.
- **Svidník** s 91-ročným Petrom

- Romanom a 70-ročným Petrom Omaskom.
- **Stropkov** so 76-ročným Milanom Kleknerom.
- **Sečovce** so 79-ročným MUDr. Milanom Dorociakom.
- **Zvolenská Slatina** s 81-ročnou Annou Kubovskou.
- **Turany** s 96-ročnou Etelou Majerovou.

Češ' ich nehynúcej pamiatke!

Knižka o Zvolenčankách vo vojne

V piatok 15. decembra usporiadal Oblastný výbor SZPB Zvolen slávnostné posedenie s členmi základných organizácií. Po kultúrnom programe, ktorý pripravili členky ZO SZPB Očová, bola pokrstená moja kniha *Ženy Zvolena a okolia v SNP*.

Kniha je to nevelká, opisujem v nej spomienky 9 žien v SNP, nie nejaký samostatný ženský odboj. Nič také nebolo, ale slovenská žena bola jednoznačnou súčasťou slovenského protifašistického odboja.

Prečo som sa chytila tejto témy? Preto, lebo táto téma ako problém, tu existuje už vyše 70 rokov. Naši historici sa ho nechytali, možno sa ho

báli dotknúť. A pritom ozbrojenému boju podriadili svoje sily, svoj život, mnohé ženy, partizánky i vojačky. Tvorili zázemie, boli zásobovateľkami partizánov a vojakov, boli spojkami, zdravotníčkami, prali, varili pre bojujúcich mužov a časť z nich bojovala s fašistami priamo so zbraňou, po boku otcov, bratov... Naozaj odvážne boli slovenské vidiecke ženy, ktoré na chrbte vyná-

šali partizánom do hôr zbrane, lieky, odev i stravu.

V slovenských podmienkach bol tento typ bojujúcej ženy ovplyvnený tradičnou kresťanskou morálkou. Do boja ich hnal ľudský i materinský cit. Moja knižka rozpráva o ženách zo Zvolena a okolia. Aj preto ju poskytneme hlavne našim „zvolenským“ základným organizáciám SZPB.

Knižku pokrstili predseda SZPB Pavol Sečkář a predseda OblV SZPB vo Zvolene Dušan Šablatura. **Viera Nociarová**
predsedníčka ZO SZPB Zlatý Potok Zvolen

Odporúčame

Kniha: Od arabskej jari po Islamský štát

Na samom počiatku v roku 2011 sa vo svetových médiách objavilo takmer fascinujúce spojenie *Arabská jar*, píše vo svojej knihe „*Od arabskej jari po Islamský štát*“ jej autor **Michal Havran**, st.

Malo ísť o sériu tzv. demokratických revolúcií v rozsiahlom regióne arabského sveta. Projekt nadväzoval na americkú intervenciu v Iraku, ktorá si vyžiadala státisíce mŕtvych. Po obesení irackého prezidenta Saddáma Husajna sa však žiadna demokracia nekonala a preto stratégovia dvoch amerických prezidentov Georga Busha juniora a Baracka Obamu prišli s konceptom tzv. zmeny režimov. Plán zakryli falošne znejúcim heslom

o arabskej jari. Vo Washingtone nadobudli dojem, že ak sa im za pomoci „širšieho“ hnutia, najmä mládeže, podarí odstrániť ďalších „diktátorov“, najmä plukovníka Muammara Kaddáfího v Líbyi, či Bašára Asada v Sýrii, a s prízručnými očami budú sledovať aj pád egyptského prezidenta Husního Mubaraka, zavládne v arabskom svete pokoj a nový „demokratický začiatok“.

Plán totálne zlyhal a na scéne sa čoskoro objavilo nové spojenie, tzv. Islamský štát. Irak dnes ako štát nejestvuje, Líbya má dve vlády a veľké časti územia ovládajú islamisti. V Egypte je znovu pri moci armáda, Jemen krváca, Sýria sa stále nespamätáva z občianskej vojny a Európu zaplavili milióny utečencov. A ak niečo funguje, tak sú to stredoveké monarchie v Saudskej Arábii či v Katare, podporované Západom.

Autor ako novinár tieto krajiny navštívil a podáva svedectvo o nepredstaviteľnej tragédii arabského sveta, ktorý platí daň za strategickú polohu a ropné bohatstvo. **- r -**

Kniha „Válka ve stínu Majdanu“...

...sa rozchádza s oficiálnou verziou drsných udalostí na Ukrajine

Slovenský dom v Prahe bol svedkom prezentácie a „krstu“ knižky *„Válka ve stínu Majdanu“* s podtitulom *„Pravda o ukrajinském konfliktu“*. Publikácia trojice slovenských autorov **Ludovíta Števk**a, **Mareka Mahúta** a **Vladimíra Mohoritu** mapuje dramatický vývoj udalostí na Ukrajine za posledné štyri roky a v mnohých ohľadoch sa rozchádza s oficiálnou verziou drsných udalostí, v ktorých hrali hlavnú úlohu radikáli Právneho sektora, domáci i zahraniční politici.

Knižka vyšla minulý rok na Slovensku pod názvom „Vojna v tieni Majdanu“, ktorej celý náklad sa vypredal. Jej krstným otcom bol v apríli 2016 slovenský exprezident Ivan Gašparovič. Po úspechu na slovenskom knižnom trhu sa vydavateľ rozhodol pre český preklad titulu a jeho distribúciu v Českej republike.

Faktografiu publikácie umocňujú silné emócie a úsilie autorov odhaliť fakty o vojne, v kto-

rej prvou obeťou býva pravda. Opis príbehov bez tzv. politickej korektnosti na kyjevskom Námestí nezávislosti a nasledujúce roky po ňom vzbudil záujem publika i viacerých novinárov z popredných českých médií a zrejme bude zaujímať aj českého čitateľa.

Na pražskej prezentácii obsah knižného diela priblížil jeho spoluautor, publicista **Ludovít Števko** a politológ **Roman Michelko**, ktorý je zároveň auto-

rom predslovu knižky. Števko prezradil, že publikáciu si všimla aj vláda v Kyjeve a ako jeden z jej autorov sa ocitol na čiernej listine ukrajinského režimu. „Je pre mňa česť byť na zozname spolu s takými osobnosťami ako je **Oliver Stone** alebo **Gérard Depardieu**“, s úsmevom komentoval smutný fakt.

Števko i Michelko pripomenuli, že počas krvavého konfliktu, ktorý odštartoval kyjevský Majdan, ukrajinská armáda bojovala proti vlastným občanom a nečinne sa prizerala beštiálnemu vraždeniu civilistov fašistickými polovojenskými skupinami. Politici, z ktorých väčšina je dnes stále pri moci, zámerne rozduchávali oheň etnickej nenávisťi. **HSP 30. 12. 2017 (výňatok)**

NATO už má oficiálnu hymnu

Severoatlantická aliancia oficiálne prijala svoju hymnu: skladba bola zložená dirigentom **Luxemburského vojenského orchestru kapitánom André Reichlingom** v roku 1989 na počesť 40. výročia NATO.

Pakt mal svoju hymnu aj predtým, no tá nebola nikdy oficiálne prijatá. Reichlingova skladba

bola hraná pri rôznych podujatiach, napríklad pri stretnutí hláv členských štátov aliancie v máji minulého roka.

Hymna NATO je bez slov a hrá sa 20-timi nástrojmi. **Podľa nato.int**

Hudobné stvárnenie je súčasťou aj tohto článku: <https://vz.ru/news/2018/1/5/902391.html>

Čo píšú iní

(Dokončenie zo str. 2)

Zomrela žena, ktorá počas holokaustu ukrývala Sorosa

V 110 rokoch zomrela v maďarskom meste Šoproň **Elza Brandeisová**, ktorá počas druhej svetovej vojny zachránila život niekoľkých Židov, medzi nimi aj americkému finančníkovi a filantropovi **Georgovi Sorosovi**.

Brandeisová počas druhej svetovej vojny ukrývala dospelého Sorosa vo svojom letnom dome pri Balatone. „Brandeisová pochádzala z veriacej kresťanskej rodiny a bola to jej viera, čo ju motivovalo k záchrane Židov“, povedal o nej Soros, ktorý ju neskôr finančne podporoval. Ona peniaze venovala luteránskej cirkvi.

Za svoje činy počas druhej svetovej vojny vyznamenal Brandeisovú jeruzalemský pamätník obetiam holokaustu Jad va-šem titulom „spravodlivý medzi národmi“.

Soros sa narodil v roku 1930 v Budapešti pod menom György Schwartz. **Pravda.sk, 6. 1. 2017 (výňatok)**

Poľsko sa naďalej chystá požadovať... reparácie...

Varšava naďalej bude nastoľovať otázku nemeckých reparácií za škody spôsobené za druhej svetovej vojny. Dal to najavo predseda dolnej komory poľského parlamentu.

„Táto vec nebola vyriešená. Poliaci nedostali také odškodnenie ako občania iných európskych štátov“, vyhlásil **Marek Kuchciński** v novoročnom čísle katolíckeho týždenníka **Gość Niedzielny**. Na adresu Berlína ďalej odkázal, že vzťahy medzi dobrými susedmi sa musia opierať „nielen o dôveru a zladenie spoločných záujmov, ale predovšetkým o pravdu“. Varšava až doteraz túto požiadavku Berlínu oficiálne nepredložila, ale téma zaznieva čoraz častejšie...

Protichodné závery

V polovici septembra (2017) experti Sejmu dospeli k záveru, že Poľsko je oprávnené žiadať od Nemecka odškodnenie a že tento nárok nevyhasol, ani nie je premlčaný. Prakticky súčasne experti nemeckého Spolkového snemu dospeli k presne opačnému záveru.

Z nemeckej strany znejú argumenty, že Poľsko sa nárokov na reparácie a odškodnenie v minulosti opakovane zrieklo: najprv v roku 1953, potom v roku 1970 pri uzavretí zmluvy o nemeckom uznaní poľskej západnej hranice na Odra a Nisa, ako aj pri potvrdení poľskej hranice pri zjednocovaní Nemecka na prelome rokov 1989 a 1990 a nakoniec v roku 2004, keď Sejm, dolná komora poľského parlamentu, odpovedal na požiadavky vysídlených Nemcov.

Chcú sa inšpirovať Českom

Poslanec **Arkadiusz Mularczyk** (PiS) nedávno uviedol, že experti Sejmu vypracovali novú správu, podľa ktorej je odškodnenie za vojnové škody právne a politicky otvorenou otázkou v mnohých krajinách, „napríklad vrátane Českej republiky“.

Správa popisuje situáciu v 21 štátoch, od Albánska po Slovensko, a podľa Mularczyka z nej vyplýva, že „Poľsko a Poliaci boli diskriminovaní“, pretože dostali len asi dve percentá z nemeckých reparácií v celkovej výške 67 miliárd eur.

Mularczyk agentúre PAP povedal, že Poľsko by sa v otázke reparácií mohlo inšpirovať príkladom česko-nemeckého fondu budúcnosti, ktorý od roku 1998 financoval tisíce projektov a v ďalších desiatich rokoch plánuje financovať ďalšie v rámci dodatočného rozpočtu. **Pravda.sk, 4. 1. 2018 (krátené)**

Leopold II. z Belgicka: Európou zabudnutý „Hitler“

Väčšina ľudí vôbec nevie o koho ide, ale mali by. Pohľad na tohto muža by mal spôsobiť podobný odpor, ako keď vidíte Mussoliniho, Maa, Stalina alebo Hitlera, pretože tento muž spôsobil africkú genocídu, ktorej výsledkom bolo viac než 10 miliónov zabitých ľudí v Kongu.

Väčšina ľudí sa o ňom nikdy nič v škole neučila a pravdepodobne o ňom ani nikdy nič nepočula v žiadnych médiách. Je to preto, lebo nepatrí k populárnym príbehom útlaku (ktorý zahŕňa napríklad otroctvo v USA či holokaust).

Kráľ **Leopold II.** (1835–1909) je súčasťou histórie kolonializmu, imperialismu, otroctva a genocídy v Afrike, ktorá nie je v súlade s populárnymi spoločenskými príbehmi súčasnosti učeními v našom školskom systéme. Nesedí správne v školských osnovách, ktoré paradoxne skláňajú zrak pred otvorene rasistickými vyhláseniami. Lenže prečo nie je v poriadku hovoriť o genocíde spôsobenej európskym kapitalistickým monarchom, ktorý má na svedomí milióny konžských obetí? Belgický kráľ viedol personálne impérium také obrovské a kruté, že súperilo, ba dokonca prekonalo zločiny niektorých najhorších diktátorov 20. storočia. **Zemavek.sk, 10. 5. 2017 (výňatok)**

Celý článok: <http://zemavek.sk/leopold-ii-z-belgicka-europou-zabudnuty-hitler/>

